

sing me in

collective singing in the integration process of young migrants

**Maahanmuuttajataustaisten
nuorten ottaminen mukaan
olemassa oleviin kuoroihin**

Free handbook

www.SingMeIn.eu

Julkaisija

Tämän käsikirjan julkaisee the European Choral Association – Europa Cantat (Weberstrasse 59a, 53113, Bonn, Germany) Sing Me In -hanketta varten.

Käsikirjaa saa vapaasti ladata, jakaa ja tulostaa.

Kumppanijärjestöjen kirjoittamat tekstit on lisensoitu Creative Commons Attribution 4.0 International Public Licensen alle. Tekstejä saa jakaa ja soveltaa näillä ehdoilla.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Suorilla lainauksilla, musiikkiesimerkeillä tai kuvilla voi olla omat tekijänoikeudelliset statuksensa, jotka olemme pyrkinneet selventämään jokaisen kohdalla erikseen.

Yhteistyökumppanit

Sing Me In -projektia koordinoi

the European Choral Association – Europa Cantat (DE) www.europeanchoralassociation.org

yhdessä seuraavien tahojen kanssa:

Estonian Choral Association (EE) www.kooriyhing.ee

Sulasol (FI) www.sulasol.fi

Ung i Kor (NO) www.ungikor.no

ZIMIHC (NL) www.zimihc.nl

Koor&Stem (BE) www.koorenstem.be

A Coeur Joie (FR) www.choralies.org

Musica International (FR) www.musicanet.org

Moviment Coral Català (CAT/ES) www.mcc.cat

Koro Kulturu Dernegi (TR) www.korokulturu.org

Fayha Choir (LB) www.fayhachoir.org

SULASOL

Hanke on rahoitettu Euroopan komission tuella.

Tästä julkaisusta vastaa ainoastaan sen laatija, eikä komissio ole vastuussa siihen sisältyvien tietojen mahdollisesta käytöstä.

Erasmus+

Kirjoittajat

Monet ihmiset ovat avustaneet hankkeessa käyttäen aikaa ja energiaa oikolukien, kääntäen sekä tietoja ja tekstejä kooten. Täydellinen lista avustajista löytyy hankkeen kotisivulta www.SingMeln.eu.

Käsikirjojen toimittamista ovat valvoneet:

Burak Onur Erdem, Ingvill Espedal, Côme Ferrand Cooper, Sonja Greiner, Lucille Lamaker, Gautier Lemoine, Olav Øyehaug Opsvik, Pierre-Luc Pfrimmer, Liesbeth Segers, Çağlar Tosunoğlu, Marina Velasquez ja Jean Claude Wilkens.

Sisällysluettelo

Tervetuloa Sing Me In -hankkeeseen.....	5
Mistä hankkeesta Sing Me In – yhdessä laulaminen nuorten maahanmuuttajien integraatioprosessissa on kysymys?.....	5
Hankkeen tuotos: neljä ladattavaa käsikirjaa.....	7
Johdanto 2. käsikirjaan.....	9
Mikä tämän käsikirjan tarkoitus on?.....	9
Ketä varten käsikirja on kirjoitettu?.....	9
Yhteinen ponnistus.....	10
1. Haasteita, ohjeita ja niksejä.....	13
1.1 Kielellisiä tekijöitä.....	13
1.2 Uskonnolliset ja kulttuurikysymykset.....	14
1.3 Sukupuolikysymykset.....	16
1.4 Taloudelliset erot / rahoitusmahdollisuudet.....	17
1.5 Rekrytointistrategioista.....	18
1.6 Vastaanottomekanismit.....	20
1.7 Juridisia seikkoja.....	21
2. Ohjelmisto ja kuoronjohtajan rooli.....	22
2.1 Ohjelmistovalinnat.....	22
2.2 Ohjelmisto kielen oppimisen tukena.....	24
2.3 Kuoronjohtajan rooli.....	25
3. Lopuksi – Louisin tarina.....	26
4. Liite – Lähdeviitteet.....	28
Tässä käsikirjassa mainitut hankkeet aakkosjärjestyksessä.....	29

Tervetuloa Sing Me In -hankkeeseen

Hyvä lukija,

kiitos, kun luet tämän käsikirjan. Toivomme sydämestämme, että käsikirja osoittautuu sinulle hyödylliseksi ja motivoi sinua aloittamaan uusia musiikkihankkeita. Tämä käsikirja on yksi neljästä käsikirjasta, jotka on kirjoitettu vuosina 2016-2018 käynnissä olleen eurooppalaisen hankkeen puitteissa. Tässä esipuheessa esittelemme hankkeen lyhyesti ja kerromme, miten voit hyötyä hankkeen tiedoista.

Mistä hankkeessa Sing Me In – yhdessä laulaminen nuorten maahanmuuttajien integraatioprosessissa on kysymys?

Joillakin nuorilla on suurempi riski syrjäytyä johtuen mm. heidän sosio-ekonomisesta alkuperästään, asuinympäristöstään ja maahanmuuttajataustastaan.

Sing Me In -hankkeen tavoitteena on tuottaa lapsi- ja nuorisokuorojen johtajille ja musiikinopettajille tai kenelle tahansa kiinnostuneelle pedagogisia lähestymistapoja ja työkaluja, jotka vaikuttavat positiivisesti syrjäytymisvaarassa olevien nuorten integraatioprosessissa.

Moni nuoriso-organisaatio, joka on osallisena yhdessä laulamishankkeissa, on ilmaissut oman ja jäsenistönsä tarpeen saada työkaluja, joiden avulla voisi käsitellä ajankohtaisia kysymyksiä: nuorisjärjestöt ympäri maailman kamppailevat samojen haasteiden kanssa ja ovat vain osaksi tietoisia ratkaisuista, joita on kehitetty muissa Euroopan maissa.

Tämän hankkeen yhteistyökumppanit päättivät ottaa nämä tarpeet käsittelyyn eurooppalaisella tasolla varmistaakseen, että koko sektori ja niin monet eurooppalaiset nuoret kuin on mahdollista hyötyisivät siitä.

Yksitoista nuorisotyötä tekevää musiikkijärjestöä kymmenestä maasta yhdistivät voimansa ja käyttivät laajoja verkostojaan kerätäkseen hyvät käytänteet omilta aloiltaan ja maantieteellisiltä alueiltaan.

Kentältä tulleen runsaan panoksen perusteella ja asiantuntijoiden ja ammattinharjoittajien avustuksella ne päättivät koota innovatiivisia pedagogisia sisältöjä.

Hankkeen päätuotteet ovat kolme käsikirjaa ja hankkeen mukainen ohjelmisto-opas, jotka on tarkoitettu lapsi- ja nuorisokuorojen johtajille ja opettajille: ohjelmistoneuvoja, miten välttää sudenkuopat, esimerkkejä hyvistä käytänteistä, kommunikaatiomalleja, rahoitusvihjeitä, suosituksia siitä, miten laulajia voi valmistella yhdessä laulamista sisältävissä projekteissa.

Käsikirjat on saatavilla 11 kielellä, jotta hankkeen tavoitteet olisi helppo jalkauttaa ja jotta pystyttäisiin takaamaan mahdollisimman suuri vaikutus eurooppalaisten ja muidenkin nuorisotyöntekijöiden yhteisöissä.

Taataksemme tehokkaan jalkautuksen järjestämme tulostenlevitystilaisuuksia osana koulutustapahtumia ja konferensseja, jotka keräävät kohderyhmiämme Euroopassa. Nämä tapahtumat antavat meille mahdollisuuden tavoittaa aktiivisia ammattilaisia, jotka sitten puolestaan käyttävät ja levittävät työtapoja edelleen.

Antropologisten löytöjen perusteella ihmisäni oli todennäköisesti aivan ensimmäisiä instrumentteja, joita ihminen käytti tuottaakseen musiikkia, ja se auttoi yhteisön jäseniä kehittämään taitojaan, jakamaan tunteitaan ja elämään yhteisöllisesti. Yhdessä laulaminen tuotti yhteenkuulumisen tunteen. Sing Me In -hanke luottaa tuhansia vuosia pitkään perinteeseen katsoessaan tulevaisuuteen: se tarjoaa innovatiivisia ja tehokkaita työkaluja, joilla autetaan nuoria kohtaamaan toisia nuoria ilman ennakkoluuloja, oppimaan uusia taitoja ja saavuttamaan antoisan ja tasapainoisen suhteen yhteisön kanssa.

Miten yhdessä laulaminen voi olla hyödyllistä integraatioprosessissa?

Yhdessä laulaminen on sosiaalinen tapahtuma: tarkoituksena on laulaa yhdessä. Ja yhdessä laulaminen voi luoda vahvan, tunnepohjaisen ja onnellisen yhteyden elämäntavoiltaan hyvinkin erilaisten ihmisten keskuudessa. Tämä jaettu tunnekokemus, joka sisältää kauneutta, yhteistä ponnistelua ja hauskanpitoa, voi aloittaa uuden ihmissuhteen, joka lähtee kukoistamaan. Laulaminen itsessään on kuitenkin vain työkalu, jolla tasoitetaan osallistujien tilanteita: laulaessamme olemme ensisijaisesti laulajia, jotka tekevät yhteistyötä luodakseen musiikkia yhdessä. Yhdessä laulaminen luo uuden ihmissuhteen, joka perustuu tasa-arvolle (olemmehan kaikki laulajia) ja jota voidaan käyttää mielletyistä erilaisuuksista ylipääsemiseen ja vuoropuhelun ja ymmärryksen vaiheeseen astumiseen. Tämä ei kuitenkaan ole ainut työkalu. Yhdessä laulaminen on vain yksi integraatiotyökalu monien muiden mainioiden työkalujen joukossa (muut musiikkiaktiviteetit, urheilu, koulutus, työkokemus, yhteisötyö jne.), ja se voidaan yhdistää moneen vastaavan aktiviteettiin.

Anne Haugland Balsnesiä¹ lainaten:

“Lauluääni on osa ihmisen kehoa ja liittyy kiinteästi hengittämiseen. Siksi laulaminen rentouttaa ja harjoittaa lihaksia, luita ja keuhkokapasiteettia ja edistää fyysistä hyvinvointia. Lisäksi kuorossa laulaminen tuo iloa ja innostusta yleiseen henkiseen hyvinvointiin. Kuorossa laulamista kuvaillaan esimerkiksi sanalla 'kick' (väristys, sävähdys). Se on kuin rakastumisesta tai hyvältä pitkä matka. Tällaiset kokemukset ovat merkittäviä ihmisen terveydelle ja elämänlaadulle.

Yksi tärkeimmistä asioista, kun sopeudutaan elämään uudessa maassa, on kielitaito. Kuorossa voi oppia uutta kieltä ystävällisessä ja hyväksyvässä ympäristössä, kun kommunikoidaan kuoron harjoituksissa ja laulujen sanojen kautta. Sinun ei tarvitse osata kohdekieltä täydellisesti voidaksesi olla kuoron jäsen. Kuoro edistää myös sosiaalisen verkoston rakentamista, mikä on kriittistä integraatioprosessissa.

Kuorolaulu on yksinkertaisin tapa musisoida, koska instrumentti – lauluääni – on osa ihmiskehoa. Kuoron muodostamiseen tarvitaan vain ryhmä ihmisiä, paikka jossa kokoontua ja kuoronjohtaja. Ei ole kuitenkaan itsestään selvää, että edellä mainitut useat hyödyt aina saavutetaan. On ratkaisevan tärkeitä, että sekä sosiaalinen että musikaalinen toiminta kuorossa tapahtuu vieraanvaraisessa ilmapiirissä.”

Hankkeen otsikossa käytetään sanamuotoa ”yhdessä laulaminen nuorten maahanmuuttajien integraatioprosessissa”. Jokainen käytetyistä termeistä käsitellään myöhemmin, mutta otsikko itsessään selvästi osoittaa, että tärkein tavoitteemme on tukea prosesseja ja hankkeita, jotka auttavat ihmisiä voittamaan

¹ Anne Haugland Blasnes tutki KIA Multicultural Gospel Choirin (The KIA Choir) toimintaa Kristiansandissa Norjassa keväällä 2012. Kuoro on osa KIA:n (kristillinen kulttuurienvälinen toiminta) toimintaa. Tutkimus perustui osallistujien havainnointiin ja haastatteluihin ja keskittyi pakolaistaustaisiin laulajiin.

ennakkoluulonsa. Näin ollen he aikanaan löytävät tapoja verkostoitua henkilökohtaisella tasolla, luovat uusia ihmissuhteita ja tuntevat olevansa osa ryhmää. Nuoret maahanmuuttajat, juuri maahan muuttaneet tai vahvan maahanmuuttajataustan omaavien perheiden jäsenet ovat osa eurooppalaista yhteiskuntaa. He oppivat, työskentelevät, leikkivät, puhuvat ja liikkuvat yhdessä oman sukupolvensa edustajien kanssa. He ovat huomisen aikuisia. Tapa, jolla he suhtautuvat ympäristöönsä ja miten ympäristö suhtautuu heihin, osaltaan määrittelee sen, miten yhteiskuntamme toimivat tulevaisuudessa. Vaikka todennäköisesti latsit käsikirjan internetistä, uskomme, että digitaalinen verkostoituminen ja virtuaaliyhteisöt eivät ole ratkaisu tuleviin haasteisiin. Tarvitaan kontakteja, vuorovaikutusta, dialogia ja yhteistyötä todellisessa elämässä.

Yhdessä laulaminen on erittäin joustava taidemuoto, joka määritellään vain metodinsa eli yhdessä laulamisen mukaan, ja siksi sitä voidaan soveltaa ja se voidaan omaksua uusiin musiikki- ja kulttuurisäilytöihin. Tämä yhdessä tekemisen henki on eurooppalaisen ihanteen keskiössä (mikä näkyy monissa hankkeissa sekä Euroopan unionin alueella että muualla Euroopassa).

Ketä varten tämä hanke on?

- **Lopulliset tavoitteet:** hankkeella pyritään auttamaan
 - nuoria, jotka asuvat Euroopassa ja muissakin maissa
 - nuoria, joilla on isäntämaan tai jonkun toisen maan kulttuuritausta (maahanmuuttajat ja pakolaiset)
 - nuoria, jotka laulavat tai jotka haluavat laulaa.
- **Suorat tavoitteet:** käsikirjat on kirjoitettu palvelemaan
 - ammattilaisia, jotka työskentelevät nuorison kanssa (lapsi- ja nuorisokuorojen johtajat, sosiaalityöntekijät)
 - (musiikin) opettajia, jotka haluavat työskennellä eri kulttuuritaustoista tulevien lasten ja nuorten kanssa.
- **Tulostenlevitystilaisuudet:** levittääksemme kehitettyjä työkaluja luotamme laajaan verkostoon, joka koostuu
 - järjestöistä, jotka pyrkivät kehittämään yhteistyötä nuorisotyön ammattilaisten kanssa
 - järjestöistä, jotka voivat antaa esimerkkejä hyvistä käytänteistä ja/tai jakaa hankkeen tuloksia, jotka sisältävät nämä käsikirjat ja ohjelmisto-oppaan.

Hankkeen tuotos: neljä ladattavaa käsikirjaa

Työmme tulokset (kolme käsikirjaa ja ohjelmisto-opas) ovat vapaasti ladattavissa hankkeen kotisivulta www.SingMeln.eu.

- Sing Me In: Nuorten pakolaisryhmien kanssa laulaminen
- Sing Me In: Maahanmuuttajataustaisten nuorten mukaan ottaminen olemassa oleviin kuoroihin
- Sing Me In: Kouluympäristössä työskenteleminen
- Sing Me in: Ohjelmisto-opas (repertoire guide)

Käsikirjat ovat saatavilla 11 kielellä: arabia, englanti, espanja, hollanti, katalaani, norja, ranska, saksa, suomi, turkki ja viro. Jos olet kiinnostunut kääntämään käsikirjat omalle kielellesi, ota yhteyttä. Jos haluat tietää, onko käsikirjoista ilmestynyt uusia käännöksiä, tarkista asia hankkeen kotisivulta www.SingMeln.eu.

Minkälaisia tuloksia odotamme?

Toivomme, että

- käsikirjojemme avulla syntyy monia integraatiohankkeita
- tavalliset kuorot avaavat ovensa ja hyväksyvät monikulttuurisia laulajia
- oppilaat ja koululuokat hyötyvät lauluaktiiviteeteistä (paremmat akateemiset tulokset ja luokkahuonedynamiikka kehittyy)
- kaikki osallistujat ja järjestäjät palkitaan ilolla ja hauskanpidolla, yhteisellä musisoinnilla ja musiikilla.

Nämä tavoitteet saavuttaaksemme tarvitsemme sinun apuasi. Jos pidät käsikirjoistamme, jaa ne kollegoittesi ja ystäväiesi kanssa. Ja jos et pidä niistä, lähetä palautetta, jotta voimme parantaa niitä.

Termimääritelmiä

Hankkeen englanninkielinen nimi on "Sing Me In: Collective singing in the integration process of young migrants". Selitetäänpä hiukan näitä termejä:

[...] yhdessä laulaminen [...]

Vaikka suurin osa hankkeen yhteistyökumppaneista työskentelee kuorolaulun parissa, uskomme, että mikä tahansa yhdessä laulamisen muoto voi olla hyödyllistä. Perinteinen kuorotyöskentely – kuoronjohtaja, nuotit ja eri äänissä laulavat laulajat – ei ole ainut oleellinen muoto tässä hankkeessa. Lähestymistapamme kattaa kaikki laulamistavat (a cappella tai instrumenttien kanssa laulamisen, yksinäisen tai moniäänisen laulamisen) kuin myös minkä tahansa ohjelmiston tai tyylin. Keskeisenä voimavarana tässä on äänen yhdistämisen intiimi ja yhdistävä voima.

[...] integraatioprosessi [...]

Olemme hankkeen alusta saakka olleet tietoisia siitä, että integraatio-termiä saatetaan pitää vanhanaikaisena tai jopa vääränä tai poliittisesti epäkorrektina joissakin maissa, kulttuureissa ja kielissä. Tavoitteemme ei ole päättää, pitäisikö maahanmuuttajat integroida tai sopeuttaa uuden kotimaan oloihin. Tavoitteemme on antaa uusia ideoita ja työkaluja, joita voidaan käyttää niissä uskomattoman monisyisissä konteksteissa, joissa eri kulttuuri- ja kielitaustaisten tulevien ihmisten täytyy rauhanomaisesti elää rinnakkain jossain maantieteellisessä, poliittisessa, taloudellisessa ja kulttuurisessa tilassa – tilassa, jossa yhdessä laulaminen voi toimia ihmisten välisen kohtaamisen ja vuorovaikutuksen työkaluna. Lyhyesti: tavoitteemme on parantaa kaikkien osallisten elämänlaatua.

Täytyy muistaa, että integraatio on vastavuoroista: isäntäkulttuurinkin täytyy integroitua aivan yhtä lailla kuin maahanmuuttajakulttuurien. Monimuotoisessa maailmassa kaikkien täytyy integroitua.

[...] nuori [...]

Hanke keskittyy nuoriin maahanmuuttajiin. Nuorella tarkoitetaan yleensä ihmisiä, jotka elävät formatiivisia vuosiaan (lapset päiväkotistä aikuisuuteen). Kun tarkoitamme jotain tiettyä ikää, kerromme sen. "Nuori" on tietenkin erittäin monimerkityksinen käsite, jonka tulkinta riippuu maasta, kulttuurista ja sosioekonomisesta tilanteesta.² Huomaat myös, että ajoittain viittaamme aktiviteetteihin ja käytänteisiin, joissa osallistujat tulevat useista sukupolvista, tai että haluamme oppia jotain kokemuksista, jotka on kerätty aikuisten kanssa työskentelystä, ja jakaa ne opit kanssanne. Tilanteen voi kääntääkin: näissä käsikirjoissa annettuja työkaluja voi käyttää myös työskenneltäessä saman tyyppiset lähtökohdat omaavien aikuisten kanssa.

[...] maahanmuuttajat [...]

UNESCO määrittelee termin maahanmuuttaja seuraavasti: "kuka tahansa ihminen, joka asuu väliaikaisesti tai pysyvästi maassa, jossa hän ei ole syntynyt ja johon hän on luonut oleellisia sosiaalisia siteitä." Tämä määritelmä sisältää pakolaiset ja turvapaikanhakijat.

Meidän hankkeellamme on kuitenkin laajempi ulottuvuus, joka käsittää maahanmuuttajanuoret (ensimmäisen, toisen tai jopa kolmannen sukupolven maahanmuuttajat), jotka saattavat tarvita svvempää integraatiota (tai

Ketä varten käsikirja on kirjoitettu?

Tässä käsikirjassa käsittelemme aiheita, jotka koskevat normaaleja kuoroja, eikä aktiviteetteja, jotka koskevat vain maahanmuuttajia, joita on käsitelty Sing Me In: Laulaminen nuorten pakolaisryhmien kanssa -käsikirjassa, eikä kouluympäristössä laulamista, jota on käsitelty Sing Me In: työskentely kouluympäristössä -käsikirjassa. Käsikirjat voi ladata ilmaiseksi hankkeen kotisivulla www.SingMeln.eu.

Tämä käsikirja on tarkoitettu ihmisille, jotka työskentelevät erilaisten kuorojen kanssa:

Kaksi- tai monikulttuuriseksi kuoroiksi perustetuissa kuoroissa, joiden tavoitteena on tuoda yhteen ihmisiä eri kulttuureista yhdessä laulamisen piiriin. Näihin kuuluvat kuorot, jotka yhdistävät pakolaisia ja paikallisia laulajia tai kuorot, jotka tekevät yhteistyötä / toimivat / laulavat yhdessä pakolaiskuorojen kanssa.³

- Kuorot, jotka harjoittelevat alueella, jossa on paljon maahanmuuttajia tai joissa laulaa sattumalta maahanmuuttajia (ensimmäisen, toisen tai kolmannen sukupolven maahanmuuttajia). Näitä kuoroja ei varsinaisesti pidetä erityisinä tai erilaisina, ja monesti laulajien kulttuurista ei ole niissä erityisen huomion keskipisteenä. Näiden kuorojen joukossa saattaa silti olla kuoroja, joilla on erityisiä haasteita tai kuoroja, jotka haluavat lisätä maahanmuuttajataustaisten laulajien määrää, jotta kuoro heijastaisi paikkakunnan väestörakennetta. Nämä kuorot voivat hyötyä käsikirjan aineistosta.
- Kuorot, joissa ei ole yhtään tai vain muutamia maahanmuuttajalaulajia, mutta joiden tavoitteena on lisätä maahanmuuttajataustaisten laulajien määrää.
- Harrastuskerhona toimivat koulujen kuorot (ei kuoroluokat), koska käsitellyt aihepiirit voivat olla tällaisille kuoroille relevantteja.⁴
- Opiskelijakuorot, koska joissain maissa/kaupungeissa asuu paljon ulkomaalaisia opiskelijoita, jotka eivät ehkä ole maahanmuuttajia, mutta joiden integraatioprosessissa yhdessä laulaminen voisi olla hyödyllinen työkalu.
- Kuorot, jotka on muodostettu maahanmuuttajien kotimaan mukaan. Vaikka tällaisten kuorojen voi katsoa vaikuttavan vain vähän nuorten integraatioprosessiin ja vaikka ne eivät ole avoimia muista kulttuureista tuleville laulajille, haluamme kuitenkin mainita ne. Jotkut näistä kuoroista voivat kuitenkin avata ovensa muillekin (ks. esimerkiksi Hoffnungschor⁵) ja voivat muutenkin olla käyttökelpoinen ja kiinnostava tiedonlähde johtajille, jotka etsivät ohjelmistoa, ääntämisohjeita jne. halutessaan esittää musiikkia kyseisistä maista. Näiden ja muiden kuorojen kanssa voi syntyä myös yhteistyötä. Nämä kuorot voivat auttaa integraatioprosessissakin, koska ne laulavat oman kotimaansa musiikkia ja siten jakavat omaa kulttuuriaan isäntämaassaan ja näin jakavat tietoa omasta kulttuuristaan. Saksassa ja muissakin Euroopan maissa toimii monta turkkilaista kuoroa, jotka esittävät turkkilaista musiikkia.⁶

Tästä käsikirjasta voi olla hyötyä myös johtajille, jotka johtavat kuoroja, joissa laulaa sosiaalisesti tai taloudellisesti huono-osaisia laulajia tai lapsia ja nuoria, jotka muista syistä ovat syrjäytymisvaarassa.

Yhteinen ponnistus

Tämä käsikirja on kirjoitettu yhteistyössä kaikkien Sing Me In -hankkeen osapuolien kanssa. Lisäksi on otettu ajatuksia muista vastaavista tutkimistamme hankkeista ja ihmisiltä kentältä. Käsikirjan kirjoittamista ovat koordinoineet European Choral Association - Europa Cantat ja Moviment Coral Català.

Käsikirjan innoittajat

Sing Me In -hanke sai alkusysäyksensä mm. eräästä saksalaisesta tutkimuksesta⁷, joka analysoi saksalaisten lapsi- ja nuorisokuorojen jäsenten taustoja. Huomattiin, että saksalaisissa lapsi- ja nuorisokuoroissa lauloi prosentuaalisesti paljon pienempi määrä maahanmuuttajia kuin väestön maahanmuuttajaprocentti olisi antanut olettaa. Samoihin aikoihin vuodesta 2015 lähtien tietoisuus pakolaistilanteesta on noussut monissa Euroopan maissa.

³ Jos työskentelet maahanmuuttajien kanssa, löydät lisää käyttökelpoisia neuvoja Sing Me In: laulaminen nuorten pakolaisryhmien kanssa -käsikirjasta, joka on ladattavissa ilmaiseksi sivustolla www.SingMeln.eu.

⁴ Jos työskentelet kouluympäristössä, löydät lisää käyttökelpoisia neuvoja Sing Me In: työskentely kouluympäristössä -käsikirjasta, joka on ladattavissa ilmaiseksi sivustolla www.SingMeln.eu.

⁵ Syyrialaisien pakolaisten kuoro, jonka tavoitteena on integroida saksalaisia laulajia kuoroon – ks. lähteet

⁶ ks. lähteet

⁷ Lue lisää: [Chormusik und Migrations-Gesellschaft](http://Chormusik_und_Migrations-Gesellschaft), ks. lähteet

“VOICE - Vision on Innovation for Choral Music in Europe” -hankkeen yhteydessä the European Choral Association – Europa Cantat tutki eurooppalaista yhdessä laulamista. Tutkimus julkaistiin vuonna 2015. Verkkokyselyyn vastasi yli 4000 kuoroa. Yksi verkkokyselyn kysymyksistä oli: Mikä kuoronne toiminnan tavoite on? 65 % kuoroista vastasi, että yksi kuoron tavoitteista oli edesauttaa sosiaalista integraatiota (eri-ikäisten laulajien välistä tai eri kulttuuritaustoista tulevien laulajien välistä integraatiota) mutta melkein puolet vastanneista kuoroista vastasivat, että saavuttavat tavoitteensa vain osittain tai eivät ollenkaan. Tämä tarkoittanee sitä, että noin 35 % vastanneista kuoroista haluaisi jäsenikseen ihmisiä eri sukupolvista ja kulttuureista, mutta eivät tiedä, miten esim. tavoittaa ihmiset tai miten käsitellä potentiaalisia pelkoja ja vaikeuksia.

Vuonna 2015, kun maahanmuuttajien määrä nousi, aloitettiin monissa maissa hankkeita bi- tai multilateraalisten kuorojen perustamiseksi ja nuorten maahanmuuttajien saamiseksi mukaan olemassa oleviin kuoroihin.

Haasteita

Kun kirjoitetaan tällaista käsikirjaa, joka on tarkoitettu niille, jotka haluavat tuoda kuoroihinsa enemmän maahanmuuttajataustaisia lapsia ja nuoria, on aina vaara, että tehdään yleistyksiä, korostetaan kulttuurieroja siellä missä niitä ei ole tai että automaattisesti oletetaan, että nuoret maahanmuuttajat samaistuvat vanhempiensa kotimaan kulttuuriin, mikä ei sekään aina ole totta.

Vaikka listaammekin neuvoja ja niksejä alla, olemme tietoisia siitä, että

- jotkut esiin nostetuista seikoista eivät päde vain maahanmuuttajanuoriin vaan voivat myös nousta esiin ei-maahanmuuttajanuorten keskuudessa
- siellä missä ei ole ongelmia, ei tarvita neuvoja ja niksejä. Näiden käsikirjojen on tarkoitus auttaa siellä, missä haasteita on tai niitä on odotettavissa. Käsikirjojen neuvoja ei tarvita siellä, missä ongelmia ei ole – käytämme siksi paljon sellaisia sanoja kuin ‘saattaa’ tai ‘voi’, kun kuvailemme mahdollisia haasteita tai potentiaalisia ristiriitatilanteita
- kun kuvailemme mahdollisia ilmiöitä, esimerkiksi kulttuurieroja, ero ennakkoluulojen vahvistamisen ja eri käsitysten realiteettien kohtaamisen välillä on häilyvä
- ei pidä olettaa, että ihminen tuntee tai ajattelee tietyllä tavalla vain siksi, että me uskomme, että hänen kulttuurissaan tehdään niin.

Kun tiedämme kulttuurieroista ja niiden vaikutuksista toimintaan, voimme löytää jonkinlaisen tasapainon haasteellisten ja ristiriitaisten tilanteiden välttämiseen ja välttää erojen korostamista silloin, kun siihen ei ole tarvetta. Meidän tulisi pitää jokaista laulajaa yksilönä, jolla on monitahoinen identiteetti, eikä vain asettaa heitä kategoriaan ”muut”. Kun käsittelemme vaikka aihetta täsmällisyys, saattaa se olla ongelma vain tietyissä maahanmuuttajakulttuureissa. Ja onhan valtaväestönkin parissa nuoria, jotka ovat aina myöhässä. Tällaisessa tilanteessa haasteena on esittää asia siten, että se koskee kaikkia, eikä vain maahanmuuttajanuoria, ja asettaa kaikille yhteinen tavoite asian suhteen (ks. alla).

Yleisellä tasolla, aina kun maahanmuuttajien inklusiosta käytetään tiettyjä metodeja ja työkaluja, tulisi ne nähdä tarpeellisina askelina prosessissa, jonka tavoitteena on tehdä inklusiosta mahdollisimman luonnollinen, ja päästä siihen pisteeseen, jolloin työkaluja ei enää tarvita. Perimmäisenä tavoitteenahan on, että lapsi- ja nuorisokuoroissa laulavien lasten taustat heijastaisivat maan väestön maahanmuuttajamääriä ja että asiaa ei enää tarvitse erikseen mainita ja erityistyökaluja ei tarvita. Tietenkin tilanteet ovat muuttuvaisia. Joskus nuoret pakolaiset ja maahanmuuttajat, joiden kanssa työskentelet, ovat juuri saapuneet maahan ja eivät vielä osaa kieltä tai tunne maan kulttuuria. Joudut varmasti muokkaamaan työtapojasi, kun työskentelet tällaisten nuorten kanssa varmistaaksesi, että nuori todellakin integroituu ryhmään.

Inspiroidu muiden toiminnasta

Yksi tämän käsikirjan tavoitteista on innoittaa tekemistäsi tuomalla esille esimerkkejä vastaavista projekteista Euroopan eri maista. Menestystarinat siitä, miten yhdessä laulaminen on edistänyt maahanmuuttajanuoren yhteenkuuluvaisuuden tunnetta ja kykyä sosiaaliseen kanssakäymiseen muitten nuorten kanssa, ovat innostavia.

Norjalaisen KIA-kuoron⁸ johtaja kiteyttää kuoronsa tarkoituksen näin:

⁸ ks. lähteet

”Kuoron tarkoituksena on toimia yhdessä tilanteessa, jossa kaikilla on sama tarkoitus, jossa kaikki ovat tasa-arvoisia ja jossa sinut kohdataan ystävällisen toveruuden ilmapiirissä, jota laulaminen on.”

Anne Hauglans Balsnes, joka tutki kuoron toimintaa, jatkaa:

”Kun kuorossa vallitsee sosiaalinen ja musikaalinen vieraanvaraisuus, voi se antaa laulajalleen arvokkaita kokemuksia ja ystävyyttä ja voimaannuttaa laulajan sekä tehdä hänen elämästään merkityksellistä.

Vieraanvarainen kuoro voi tukea integraatiota, terveyttä, hyvinvointia ja elämänlaatua – yksinkertaisesti antaa laulajalle paremman elämän uudessa kotimaassa.”⁹

Onko työskenteleminen monikulttuurisessa kontekstissa sittenkään niin erilaista?

Kulttuuri on ikkuna, jonka läpi katsomme maailmaa.

Monikulttuurisen ryhmän kanssa työskenteleminen ei poikkea kovinkaan paljon ei-monikulttuurisen ryhmän kanssa työskentelystä (siis ryhmän, jossa ei ole opiskelijoita vähemmistökulttuureista). Se on vain työtä, jota tehdään lasten ja nuorison parissa, lasten ja nuorten, joilla on erilaisia tarpeita, potentiaaleja, taitoja ja kiinnostuksen kohteita.

Tämä ei tarkoita, ettei kulttuurinen monimuotoisuus olisi relevantti seikka, vaan että se ei millään tasolla ole ainut määrittävä tekijä, joka ehdollistaa asenteita, käytöstä tai tapaa, jolla suhtaudumme toisiimme.

Jos mietimme miten työskennellä toisista kulttuureista tulevien lasten kanssa korostaen vain sitä, mikä on erilaista, emmekä ota huomioon niitä moninaisia tekijöitä, jotka tekevät heistä samanlaisia muitten lasten kanssa, saatamme olla epätasa-arvon asialla.

Musiikki on sanatonta viestintää ja pystyy välittämään kokemuksia ja ymmärrystä jopa alitajuisesti. Musiikin voidaan sanoa yhdistävän erilaisia todellisuuksia, aisteja ja tietoisuuden tasoja. Musiikkipohjainen oppiminen on vahvaa ja luovaa.

Ester Bonal, Xanfra Project, Barcelona¹⁰

⁹ Anne Haugland Blasnes tutki KIA Multicultural Gospel Choirin (The KIA Choir) toimintaa Kristiansandissa Norjassa keväällä 2012. Kuoro on osa KIA:n (kristillinen kulttuurienväläinen toiminta) toimintaa. Tutkimus perustui osallistujien havainnointiin ja haastatteluihin ja keskittyi pakolaistaustaisiin laulajiin.

¹⁰ ks. lähteet

1. Haasteita, ohjeita ja niksejä

1.1 Kielellisiä tekijöitä

Kielelliset kysymykset kuorokontekstissa ovat hyvin moninaisia. Toisen ja kolmannen sukupolven nuoret maahanmuuttajat voivat puhua paikallista kieltä sujuvasti, vaikka heidän vanhemmillaan voi olla vaikeuksia kommunikoida kyseisellä kielellä. Toisaalta juuri maahan saapuneiden nuorten tilanne voi olla aivan toinen. Voi olla, etteivät he puhua paikallista kieltä lainkaan tai osaavat sitä huonosti. Tilanne voi olla myös sellainen, että nuori ei osaa puhua mitään isäntämaassa ymmärrettyä kieltä kuten englantia, ranskaa tai jotain muuta kieltä. Nuorella voi olla vaikeuksia kommunikoida nonverbaalillakin tasolla.

Kielellä on aina merkitystä myös ohjelmistovalinnoissa, varsinkin silloin kun kuoro on kaksi- tai monikulttuurinen ja perustettu tarkoituksenaan helpottaa nuorten maahanmuuttajien integraatiota. Toisaalta kuoro voi valita ohjelmistoonsa lauluja paikallisella kielellä ja siten tukea kielen oppimista, mikä on erityisen tärkeitä pakolaisten kanssa tai silloin, kun maahanmuuttaja on juuri saapunut maahan.¹¹ Toisaalta kuorot saattavat haluta laulaa lauluja laulajiensa kielillä.

Ohjeita ja niksejä:

Tässä muutama ohje ja niksi, miten voit toimia, jos kielellisiä ongelmia tulee:

Ymmärrä mitä laulat

- Kun kielestä tulee ongelma, voi olla, että kannattaa aloittaa laulamalla ilman sanoja, jotta laulajat voivat keskittyä musiikkiin ja nauttia siitä ennen kuin ryhtyvät käsittelemään tekstejä. Tässä muutama vinkki:
 - aloita kehorytmeillä, kehon käyttäminen rumpuna saattaa saada laulajat vauhtiin
 - käytä arkisia liikkeitä kuten venyttelyä ja haukottelemista, tämäkin saattaa herättää laulajat
 - tee matkimisharjoituksia
 - käytä kuvaa, jossa sähkövirta kulkee kehossa ja käsissä

¹¹ Lue lisää: Sing Me In: laulaminen nuorten pakolaisryhmien kanssa - ja Sing Me In: työskentely kouluympäristössä -käsikirjat, jotka ovat ladattavissa ilmaiseksi sivustolla www.SingMeln.eu.

- leiki laulajien nimillä äänissä, solistisesti ja niin, että kaikki ovat mukana jne.
- Eleet voivat olla avuksi, varsinkin kun työskentelet pienten lasten kanssa, vahvistamassa laulujen tekstien ymmärtämistä. Jos laulu on paikallisella kielellä, vahvistavat eleet myös kielenoppimista.
- Nuotit, joissa on kuvia, auttavat laulajia ymmärtämään mitä laulavat. Samalla tavalla auttaa äänimaalaaminen.
- Jos johtajat haluavat opettaa kuorolle lauluja maahanmuuttajalaulajien kotimaista, he voivat pyytää laulajia tai heidän vanhempia perheenjäseniään tai vanhempiaan auttamaan oikean ääntämyksen opettamisessa tai ääntämiseen tekemisessä.
- Kyseisten maitten lähetystöt, konsulaatit, yhdistykset ja kulttuurilaitokset varmasti antavat apuaan tällaisessa tilanteessa.
- Jos on liian vaikeata opettaa laulua jokaisen eri kulttuurin piiristä, voit pyytää maahanmuuttajalaulajaa laulamaan omakielisen laulun kanssalaulajilleen ja kertoamaan mistä laulussa kerrotaan. Tämä edistää myös muista kulttuureista oppimista. Ja vaikka kaikki laulajat eivät pystyisikään laulamaan koko laulua, voivat he opetella vaikka vain kertosäkeen.
- Sellaisen laulun laulaminen, jonka kieltä kukaan laulajista ei osaa, voi olla laulajia yhdistävä tekijä, koska kaikki joutuvat yhdessä opiskelemaan uuden kielen.
- Katso osiosta Ohjelmisto alla.

Johtajan ymmärtäminen

- Jos laulajat eivät ymmärrä johtajan ohjeita, johtaja voisi yrittää työskennellä siten, että käyttää vähemmän sanoja ja enemmän eleitä, harjoittamalla kokonaan ilman sanoja tai vähemmällä sanoilla.
- Monikulttuurisissa kuoroissa laulajat, joilla on kommunikaatiovaikeuksia, voisivat saada viereensä ei-maahanmuuttajataustaisen laulajan tai jo kieltä hyvin osaavan maahanmuuttajan kummiksi tai isosiskoksi tai -veljeksi (kahdenvälinen vertaiskumppanuus). Kummi näyttää laulajalle, mistä kohtaa milloinkin lauletaan, yrittää selittää johtajan ohjeet ja aina kun mahdollista, kääntää kaiken sille kielelle, jota uusi laulaja osaa. Tämän sivutuotteena voi laulajien välille syntyä siteitä ja uudet laulajat tuntevat itsensä tervetulleiksi.
- On olemassa työkaluja, jotka auttavat johtajaa kielivaikeuksissa, kun laulaja ei pysty kommunikoimaan kanssalaulajiensa ja/tai johtajansa ja muiden aikuisten kanssa (kuvasanakirjat, monikieliset sanalistat jne. Katso osiosta lähteet).

Laulajien ja vanhempien kanssa kommunikoiminen – sensitiivisyyskysymyksiä

Jotkut laulajat ja/tai heidän vanhempansa, varsinkin ne, jotka ovat asuneet maassa jonkin aikaa tai ovat jopa syntyneet maassa, voivat olla hyvin tietoisia siitä, etteivät puhu kieltä kunnolla.

Ole varovainen kommunikaatiossa heidän kanssaan. Älä korosta sitä, että heidän kielitaitonsa tilanteessa ei riitä. Keksi muita tapoja varmistaa, että he ymmärtävät. Ole kärsivällinen ja anna heille aikaa.

Anna heidän puhua paikallista kieltä, jos he niin haluavat, vaikka he tekisivätkin virheitä ja vaikka ajattelisit, että kommunikaatio olisi tehokkaampaa jollakin muulla kielellä.

1.2 Uskonnolliset ja kulttuurikysymykset

Kun tuodaan yhteen (nuoria) ihmisiä, joilla on erilainen kulttuuritausta, voi siitä seurata ongelmia. Jos annat kaikille osallistuville ihmisille taustatietoa kulttuurieroista, voit välttyä monilta ristiriitatilanteilta. Molempien osapuolten valmistaminen tilanteeseen voi auttaa, ja kun puhut tietyistä kulttuurienvälisistä eroista, muista olla yleistämättä äläkä ole asenteellinen. Millaiset kysymykset sitten ovat arkaluonteisia ja miksi? Mikä on heille todella tärkeää? Alla olevien neuvojen avulla voit käsitellä joitain kysymyksiä, jotka ovat tulleet puheeksi aikaisemmin:

tervehdymisrituaalit, aika- ja täsmällisyyskäsitykset tai suunnitellaanko kulttuurissa asioita etukäteen, osittain uskonnosta johtuvat erilaiset ruokailutottumukset, kohteliaisuus käsitykset, nonverbaalinen kommunikaatio jne.

Lähteitä-osiosta löytyy muutamia julkaisuja, jotka voivat auttaa sinua valmistelussa. Vaihtoehtoisesti johtajat voivat ottaa yhteyttä yhdistykseen ja järjestöihin, jotka tekevät yhteistyötä maahanmuuttajien kanssa kussakin maassa. Olemme saaneet kyseisiltä tahoilta käyttökelpoista materiaalia maan kielellä (esimerkkejä alla).

Toinen iso haaste on musiikkikasvatuksen taso, joka saattaa olla hyvinkin erilainen maahanmuuttajalapsen kotimaassa. Joissain maissa tämä ei ole niin suuri haaste, koska valtaväestönkin nuorten musiikkikasvatuksessa on eroja. Joissakin maissa, joista maahanmuuttajia tulee, saattaa musiikkikasvatuksen taso olla kuitenkin korkea, ja tämä tarkoittaa sitä, että johtajan täytyy mukauttaa metodinsa ryhmien mukaan ja löytää keinot opettaakseen samat laulut ryhmille, joiden oppimistaidot ovat hyvin erilaisia.

Neuvoja ja niksejä:

Yleisellä tasolla olisi hyvä, jos keskustelisit säännöistä ja määräyksistä kuorossa kuorolaisten kanssa, jotta he ikään kuin ottavat asian omakseen: kun kaikki yhdessä päättävät asiasta, tulee säännöistä heidän omat sääntönsä eikä vain johtajan sanelemia sääntöjä. Yhdessä päättäminen saattaa helpottaa myös traumatisoituneiden lasten suhtautumista säännöstöön, koska heille tiukat säännöt ja ankarat keskustelut voivat olla ongelmallisempia kuin muille. Tällainen toimintatapa myös voimaannuttaa nuoria. Nuoret eivät vain pääte säännöstöstä yhdessä, vaan oppivat myös toisiltaan, ja samalla oppiminen tapahtuu vertaistalalla eikä ylhäältä annettuna.

Kulttuurierot / erilaiset tavat

- Tässä kontekstissa kahdenvälisen vertaiskumppanuuden muodostaminen voi myös auttaa toivottamaan uudet laulajat tervetulleiksi, opettaa heitä ymmärtämään kuinka kuorossa toimitaan, auttaa oppimaan laulut jne.
- Koska säännöllinen osallistuminen saattaa maahanmuuttajataustaisten laulajien keskuudessa olla ongelma, puhu laulajien kanssa aiheesta ja kerro heille, miksi säännöllinen osallistuminen harjoitukseen on heille tärkeää, äläkä korosta vain sen tärkeyttä ryhmälle. Käytä avuksesi vaikka johdannossa ollutta esimerkkiä säännöstön tekemisestä yhdessä.
- Jotta aikäsitys- ja täsmällisyysongelmista pääsisit yli, suunnittele harjoituksen aloitus liukuvalla aikataululla. Toisin sanoen ilmoita, että harjoitus alkaa klo 19.00, ja koska tiedät, että kuorolaiset tippuvat paikalle ensimmäisen puolentunnin aikana, käytä harjoituksen ensimmäinen puolituntinen sosiaaliseen kanssakäymiseen, ruokaan ja juomaan (ks. tervetuloa niksit) ja aloita varsinainen harjoitus vasta klo 19.30. Näin kuorolaiset voivat jutella keskenään jo tässä vaiheessa, ja he juttelevat ehkä vähemmän itse harjoituksen aikana. Ja ne, jotka tulevat myöhässä, eivät häiritse harjoitusta eikä heistä ei tunnu, että he ovat myöhässä.

Uskonnolliset erot ja säännöt

Laulajien, tai niiden laulajien, jotka johtaja haluaisi kuuroon, uskonnot voivat olla potentiaalisten ongelmien lähde: asioita voidaan ymmärtää väärin, jotkut asiat voivat olla pelottavia, kuorolauluun voidaan suhtautua varauksellisesti ja kuorossa voi syntyä ristiriitilanteita eri uskontokuntia edustavien laulajien kesken.

- Voi olla, että vanhemmat eivät halua päästää lapsiaan kuuroon uskonnollisista syistä.
- Se voi tarkoittaa, että maahanmuuttajataustaiset vanhemmat eivät anna lastensa matkustaa kuoron kanssa.
- Se voi tarkoittaa, että kuorossa syntyy ristiriitilanteita tai että kuorolaiset tuntevat olonsa kuorossa epämukavaksi.

Joissain uskonnoissa laulaminen sinänsä voi olla kiellettyä tai lapset eivät tiedä, salliiiko heidän uskontonsa laulamisen.

Jos sinusta tuntuu, että uskonnollisista eroista tulee ongelmia, kokeile seuraavia keinoja:

- Keskustele asioista laulajan tai potentiaalisen laulajan vanhempien kanssa. Yritä selvittää millaisia pelkoja tai ongelmia he näkevät kuoron toiminnassa: ryhmässä laulaminen, yksin laulaminen, ryhmässä on sekä tyttöjä että poikia, tytöt ja pojat joutuvat fyysiseen kontaktiin esim. koreografian aikana, laulaminen ja tanssiminen, kuoropuku, sukupuoliroolit (ks. alla) jne.
- Jos lapset ovat epävarmoja siitä, salliiiko heidän uskontonsa laulamisen, kannattaa kääntyä lasten vanhempien tai paikallisten uskonnollisten auktoriteettien puoleen vakuuttaaksesi lapsen siitä, että laulaminen on hyväksyttävää. Voit myös antaa esimerkkejä siitä, kuinka uskonnon sisällä lauletaan (rukouskutsut tehdään usein laulamalla), tai osoittaa, että tiedät ja ymmärrät heidän uskontoaan. Voit myös selittää lapsille ja heidän vanhemmilleen, että laulamissa ei ole mitään pahaa, se ei ole väkivaltaista jne. Voit myös kysyä suoraan, miksi vanhemmat eivät anna lastensa laulaa.
- Jos kuoro normaalisti harjoittelee kirkossa, yritä etsiä harjoitustila uskonnollisesti neutraalista paikasta tai vaikka jonkun kuorossasi edustettuna olevan maahanmuuttajaryhmän kulttuurikeskuksesta.

- Jos kuorosi tavallisesti esiintyy kirkossa, yritä löytää konserteille neutraali paikka. Kirkkojen yhteydessä olevat kulttuurikeskukset voivat myös tulla kysymykseen.
- Tarkista ohjelmistosi ja mieti, voisitko muokata sitä niin, että ohjelmisto ei aiheuttaisi ongelmia kuorosi eikristittyjen laulajien keskuudessa (esim. vähemmän uskonnollisia lauluja joulun- ja pääsiäiskonserteissa).
- Arvioi kuorosi esiintymisasua. Esiintymisasussa voi olla jokin sellainen piirre, jota joitakin uskontoja tunnustavien lasten vanhemmat ei hyväksy, esim. hihaton esiintymisasu tytöillä. Jos kuorossasi on hijabia käyttäviä laulajia, yritä sisällyttää se kuoroasuun (pyydä vaikka laulajia käyttämään mustaa, valkoista tai jotain muuta yksiväristä kuoroasun väriin sopivaa hijabia konserteissa). Mieti myös omia esiintymisasujasi. Johtajana sinun täytyy toimia esimerkkinä myös pukeutumisessa. Käytä vain asuja, joita ei mielletä provokatiivisiksi tai muuten häiritseviksi minkään kulttuurin piirissä.
- Ole varovainen kehorytmien käytössä, kunnioita laulajien henkilökohtaista tilaa ja soveliaisuuden rajoja.¹²
- Tarjoudu järjestämään lapselle kuljetus harjoituksiin, jollei hän voi tai hänen ei anneta kulkea harjoituksiin yksin.
- Vakuuta vanhemmille, että jos kuorossa tai kuoron matkoilla tarjoillaan ruokaa, lapset saavat syödäkseen uskontonsa mukaista ruokaa (kosher, halal, sianlihaton, vegetaarinen) ja että alkoholin käyttöä valvotaan.
- Tarkista eri uskontojen pyhäpäivät, joilla saattaa olla vaikutusta kuoron toimintaan (esim. juutalaiset laulajat eivät saa laulaa tai matkustaa autolla tai linja-autolla sapatin aikana, muslimilaulajat eivät saa matkustaa ramadanin aikana eivätkä osallistua harjoituksiin tai konsertteihin iftarin aikana, kun perhe syö yhteistä päivällistä auringonlaskun jälkeen). Huomioi myös, että mainittujen pyhäpäivien ajankohdat vaihtelevat vuosittain, ja keskustele asiasta laulajien ja heidän vanhempiansa kanssa.

Joskus uskonnolliset erot mielletään esteiksi maahanmuuttajanuorten osallistumiselle kuoro-toimintaan, mutta tämä ei pidä paikkaansa. Kun tarkastelimme hankkeen projekteja, löysimme yhden, jossa käytettiin kristillistä uskonnollista musiikkia työkaluna integraatioprosessissa: Kauneimmat joululaulut / Suomi -projekti.¹³ Tämän Suomen lähetysseuran järjestämän kampanjan piirissä maahanmuuttajat voivat oppia paikallista kulttuurista, juhlapyhistä ja muista integraatioon merkittävästi vaikuttavista asioista.

Erot musiikkikasvatuksessa

- Joissain kulttuureissa, esim. Turkissa, arabimaissa, Intiassa ja Indonesiassa, käytetään erilaisia sävelasteikkoja, viritystä ja rytmikkaa. Huomioi tämä työskennellessäni näistä kulttuureista tulevien lasten kanssa. Heillä voi olla vaikeuksia laulaa erilaisessa sointiympäristössä ja toisissa sävellajeissa.
- Arabialaisissa kulttuureissa lauletaan eri tavalla kuin länsimaisissa kulttuureissa. Tällaiseen laulukulttuuriin tottuneella lapsella voi olla vaikeuksia siirtyä puhelaulusta laulamiseen tai pää-äänen käyttämiseen. (kirjasta Music on troubled soils, sivu 21, ks. lähteet)
- Joissain kulttuureissa (esim. Palestiinassa) ei ole nimeksikään elävän musiikin käytäntöä, ei järjestettyä eikä yksityisesti kotona. Näistä kulttuureista tuleville lapsille laulaminen on aivan vierasta.
- Jotkin maahanmuuttajataustaisista (ja osa valtaväestönkin) laulajista eivät ole oppineet lukemaan nuotteja.
- Joillakin, jotka ovat juuri saapuneet maahan, saattaa olla vaikeuksia lukea länsimaista kirjoitusta.

Näitä haasteita kohdatessasi voit:

- mukauttaa työtapasi tilanteen mukaan (esim. lapset voivat oppia korvakuulolta tai voidaan käyttää improvisaatiota)
- antaa laulajille sellaisia työkaluja, joita he voivat käyttää oppiakseen itselleen parhaalla tavalla (esim. miditiedostot, äänitteet, joilla joku yksittäinen laulaja laulaa tarvittavan stemman)
- pyytää kokeneempia laulajia opettamaan stemmat uusille laulajille.

1.3 Sukupuoliriksymykset

Sukupuoliriksymykset saattavat muodostua ongelmaksi, kun työskentelet maahanmuuttajataustaisten nuorten kanssa. Nuoret laulajat ovat saattaneet kasvaa ympäristössä, jota säätelee voimakkaat sukupuoleen perustuvat roolit, ja heillä voi olla vaikeuksia sopeutua ajatukseen, että roolijako voi muuttua maasta tai kulttuurista riippuen.

¹² Teoksesta Music on troubled soil, sivu 21, ks. lähteet

¹³ ks. lähteet

Jotkut johtajat ovat tavanneet nuoria maahanmuuttajataustaisia miehiä, jotka ovat kiinnostuneita kuorolaulusta, ja mieslaulajia kuorossa tarvitaan aina.

Neuvoja ja niksejä

Koska lopullisena tavoitteena pitäisi olla, että laulajat ymmärtäisivät nämä erot ja että heitä autettaisiin sopeutumaan tilanteeseen isäntämaassa, nämä neuvot voisivat olla avuksi prosessin alussa:

- Kuorolla tulisi olla sekä nais- että miespuolinen johtaja/kuoronjohtaja
- Työskentele sekaryhmässä, mutta pidä aina välillä harjoituksia vain tytöille tai pojille, jolloin laulajat voivat työskennellä vapaammin.
- Ole varovainen valitessasi lauluja, tanssin käytössä ja tehdessäsi koreografioita, joissa pojat ja tytöt joutuvat kosketuksiin.
- Jos suunnittelet jotakin tällaista, puhu siitä ensin kuoron kanssa ja tarkista, että suunnitelmat sopivat kuorolaisille.

1.4 Taloudelliset erot / rahoitusmahdollisuudet

Integrating young migrants, and even more so young refugees, may represent financial challenges. In choirs where singers normally pay a participation fee, this may not be possible for the young migrants (as well as non-migrant singers who come from low income families). Singers from low income families may not even have the possibility to use public transport for free and may not be able to afford to travel to rehearsals or concerts, buy scores or a choir uniform.

Nuorten maahanmuuttajien, ja erityisesti nuorten pakolaisten, integraatioprosessissa voi tulla taloudellisia haasteita. Kuoroissa, joissa kuorolaiset maksavat jäsenmaksun, saattaa jäsenmaksun maksamisesta tulla ongelma maahanmuuttajien keskuudessa (samoin kuin valtaväestön matalatuloisten perheiden lapsille). Matalatuloisten perheiden lapsilla ei ole mahdollisuutta käyttää julkista liikennettä ilmaiseksi, ja voi olla niin, ettei heillä ole varaa matkustaa harjoituksiin tai konsertteihin tai ostaa nuotteja tai kuoron esiintymisasua.

Neuvoja ja niksejä

Nämä ongelmat voi ratkaista monin keinoin:

- Älä laita mainintaa jäsenmaksusta kuoron promomateriaaleihin. Jäsenmaksu saattaa pelottaa hyvän laulajan pois.
- Tarjoa laulajille, jotka eivät pysty auttamaan kuoroa taloudellisesti, mahdollisuutta auttaa muulla tavalla (esim. toimimalla paikallaolokirjurina).
- Mieti, olisiko hyvä perustaa kuoron sisäinen avustusrahoitus. Kysy, voisivatko perheet, joilla on varaa maksaa enemmän, tukea varattoman laulajan osallistumista toimintaan. Tällainen toimii vielä paremmin, jos lahjoituksen voi ottaa vastaan nimettömänä siten, että vain yksi ihminen kuorossa tietää, keitä kuorossa tuetaan taloudellisesti.
- Tarjoa niille, joilla ei ole varaa maksaa jäsenmaksua kokonaisuudessaan, mahdollisuutta miettiä itse millaiseen summaan heillä olisi varaa (esim. 1 €/kk).
- Selitä potentiaalisten laulajien vanhemmille, mihin kuoro rahansa käyttää (esim. nuottien ostamiseen, harjoitus- ja konserttipaikkojen vuokriin jne.).
- Järjestä rahankeruutempauksia (kakkumyyjäiset, järjestä varojenkeruukilpailu, laulakaa julkisilla paikoilla, kerätkää lahjoituksia muilla tavoin).
- Ota yhteyttä järjestöihin, säätiöihin ja yrityksiin, joilla on yhteyksiä maahanmuuttajayhteisöihin. Anthony Heidweiller hollantilaisesta "Vocal Statements"-projektista¹⁴ otti yhteyttä maahanmuuttajataustaisiin yrittäjiin, jotka itse tuntevat ja tietävät, millaista on olla nuori maahanmuuttaja uudessa maassa. Hän otti yhteyttä mm. erääseen kiinalaisten kauppiaitten yhdistykseen ja onnistui heti. Kiinalaiset kauppiaat halusivat tukea projektia. Hän välttyi myös kaikenlaiselta paperityöltä, jota vaaditaan, kun anotaan avustuksia esimerkiksi valtiolta.

14 ks. lähteet

Rahoitusta on tarjolla muuallakin. Täytyy vain löytää oikeat instanssit, kuten tapahtui projektissa, joka alkoi useissa Euroopan maissa 2015. Tällainen rahoitus on keskimäärin lyhytkestoista. Siksi kannattaa tarkistaa, mitä olisi tarjolla tällä hetkellä paikallisesti, alueellisesti tai kansallisesti. Lähteet-osiossa luetellaan mahdollisia rahoittajia.

Pitkäjänteisyydestä

Vuonna 2015 aloitettiin uusien rahoitusmahdollisuuksien ansiosta monia integraatioprojekteja, myös laulamiseen liittyviä projekteja. Monien hankkeiden rahoitus loppui vuoden tai kahden kuluttua jättäen järjestäjät miettimään, mistä tehdä lisää rahaa projektille, joka kuitenkin tekee arvokasta työtä. Jos projektinne on saanut lyhytaikaista rahoitusta, ryhtykää miettimään lisärahoitusta jo ennen kuin rahoituksenne loppuu. Järjestäkää vaikka rahoituskampanjoita (ks. yllä).

1.5 Rekrytointistrategioista

Kun Sing Me In -hanketta esiteltiin eri yhteyksissä, nousi monesti esiin seuraava kysymys: Kuinka saan rekrytoitua kuorooni maahanmuuttajataustaisia uusia laulajia? Kuoroni harjoittelee alueella, jossa asuu paljon maahanmuuttajaperheitä, mutta emme saa heihin yhteyttä.

Tutkimukset, jotka mainitaan tämän käsikirjan johdannossa, AMJ ja Singing Europe, viittaavat siihen, että monet kuoronjohtajat haluaisivat kuoroihinsa maahanmuuttajalaulajia, mutta eivät onnistu siinä.

Rekrytointi onkin yksi tärkeimmistä asioista, joita tässä käsikirjassa täytyy käsitellä. Ongelmat alkavat usein jo siitä tosiasista, että sana 'kuoro' ja ajatus kuorossa laulamisesta eivät joissain kulttuureissa ole ollenkaan tuttuja asioita. Siksi vain kuoron mainoksen ripustaminen seinälle ei tuo uusia laulajia kuoroon. Ja silloinkaan, kun olet saanut laulajia paikalle, ei ole varmaa, että he pysyvät kuorossa. Osiossa tervetuliaismekanismit kerromme lisää tästä.

Neuvoja ja niksejä

Kun halutaan rekrytoida kuoroon uusia laulajia, täytyy miettiä, miten viestitään ja miten kuoro esitellään: kenelle haluat viestiä ja miten?

- Mieti siis tarkkaan, kenelle haluat viestiä ja muokkaa kieltä kohderyhmän mukaan.
- Jotta saisit viestisi perille maahanmuuttajaperheisiin:
 - Mene puhumaan paikkoihin, joissa maahanmuuttajat käyvät.
 - Käytä some-ryhmiä.
 - Laula kuorosi kanssa julkisilla paikoilla (yritä tavoittaa uusia laulajia ja potentiaalisia yhteistyökumppaneita).
- Kun kommunikoit lasten tai nuorten kanssa:
 - Kerro heille harjoituksista ja mieti, millä muilla keinoilla kuin laulamisella voisit houkutella heitä kuoroon (esim. jotain syötävää tai juotavaa ennen tai jälkeen harjoituksen tai tauolla, mahdollisuus leikkiä muiden kanssa taukojen aikana jne.).
 - Ota mukaasi innokas kuorolaulaja kuorostasi vakuuttamaan muut – lapset kuuntelevat toisiaan.
 - Yritä tavata kokonaisia perheitä, ei vain potentiaalisia laulajia (ks. alla, vanhempien kanssa puhuminen).
- Kun puhut vanhempien kanssa:
 - Vakuuta heidät siitä, että heidän lastensa pitäisi laulaa kuorossa.
 - Kutsu vanhempia ja huoltajia kuoron harjoituksiin ja anna heidän tulla mukaan laulamaan ja kaikkiin aktiviteetteihin (Joissain kuoroissa on lapsi-vanhempi-harjoituksia ja on myös lapsi-vanhempi-kuoroja tavallisen kuoron lisäksi. Etsi vanhemmille erityistehtäviä kuorossa ja siten sitouta heidät kuoroon.).
 - Joskus on tehokkaampaa saada ensin lapsi mukaan kuoron toimintaan ja luoda hänessä sisäinen palo (ks. yllä), jotta lapsi voi sitten vuorostaan vakuuttaa vanhempansa.
 - Puhu vanhempien kanssa rennoissa tilanteissa (vältä kommunikaatiota stressaavissa tilanteissa, yritä löytää hetki jolloin he voivat ottaa rennosti).
 - Esittele kuoron toimintaa vanhemmille lähinnä sosiaalisena toimintana, jossa lapset voivat oppia sosiaalisia taitoja (yhteistyö, osallistuminen, yhdessä toimiminen, ystäväystyminen) eikä vain musikaalisena kokemuksena.

- Kun puhut yhteisöjen johtajille ja sosiaalityöntekijöille:
 - Pyydä heitä neuvomaan keitä kannattaa lähestyä (ks. alla).
 - Kysy miten kannattaa kommunikoida asiat, joita suunnittelet.
 - Pyydä heiltä neuvoja siitä, miten vältetään kulttuuriset väärinymmärrykset.
- Mieti ja tarkista joltain tavoittelemasi yhteisön jäseneltä, miten heihin saa parhaiten yhteyden:
 - Julisteilla ja flaijereilla? Missä voisi jakaa?
 - Kuorotuotteita jakamalla (T-paidat, collegepuserot yms.)?
 - Digitaalisesti, somen kautta; onko olemassa sivustoja tai valmiita ryhmiä, joissa voit mainostaa?
 - Henkilökohtaisten kontaktien kautta, menemällä puhumaan vanhemmille, sosiaalityöntekijöille tms.?
- Omassa viestinnässäsi: puhu laulamista, musiikin tekemisestä yhdessä, hauskan pitämisestä saman ikäisten kavereiden kanssa tms. äläkä vain kuorosta.
- Julkaise rekrytointimateriaalisi monella kielellä (pyydä maahanmuuttajayhteisöistä käänösapua).
- Yritä löytää sellainen harjoitusaika, jolloin laulajien olisi helppo tulla paikalle ja joka ei hankaloita perheen rutiineja (yksi vaihtoehto olisi harjoitella paikallisella koululla heti koulupäivän jälkeen), ja tarkista, mikä viikonpäivä olisi paras harjoituspäivä (esim. perjantai–sunnuntai voi olla ongelmallinen joissain uskonnoissa).
- Mieti vielä lisää argumentteja siitä, miksi yhdessä laulaminen voi olla lapsille ja nuorille hyväksi (ks. myös laulamisen hyödyt -osio alla ja tutustu lähteet-osion materiaaleihin).

On hyvin tärkeää löytää oikeat paikat mihin voit mennä, ihmiset, joilta voit pyytää apua, ja että mietit, miten oikeasti tavoitat kulttuurisen kohderyhmäsi. Eräässä analysoimistamme hankkeista (HOPE¹⁵ Norjasta, jonka tavoitteena oli maahanmuuttajien inklusio laulamisen kautta) oli onnistuttu saamaan mukaan monta paikallista yhteisöä ja siksi hanke menestyi. Kun haluat tavoittaa oikeat ihmiset:

- Etsi kulttuuri-instituutteja ja -yhdistyksiä, musiikkikouluja (Saksassa esimerkiksi on turkkilaisia musiikkikouluja), tanssiryhmiä, moskeijoita tai muita uskonnollisia tapaamispaikkoja, joissa maahanmuuttajat käyvät. Lasten vanhemmat ja nuoret, joita yrität tavoittaa, löytyvät sieltä.
- Ota yhteyttä kouluihin ja nuorisokeskuksiin. Maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret ovat siellä yhdessä muiden kanssa, ja heihin saa suoran yhteyden (vaikka onkin hyvä, jos yrität päästä yhteyksiin myös heidän vanhempiensa kanssa).
- Yritä saada apua joltain maahanmuuttajataustaiselta henkilöltä tai yritä saada tällainen henkilö tiimiisi. Heille vanhempien ja lasten kanssa puhuminen on helpompaa, ja he voivat auttaa myös kieliasioissa.
- Jos kuorossasi on jo maahanmuuttajataustaisia laulajia, pyydä heitä auttamaan rekrytointiponnisteluissasi. Käytä musiikkia sanojen sijasta. Musiikki houkuttelee varmasti uusia laulajia kuoroosi.
- Pyydä, että saatte kuorosi kanssa konsertoida tai esiintyä esimerkiksi jossain koulun tai nuorisokeskuksen juhlassa paikallisissa kouluissa ja nuorisokeskuksissa, joissa maahanmuuttajalapset käyvät.
- Ota yhteyttä edellisessä kappaleessa mainitun kaltaisiin yhteisöihin ja pyydä saada esiintyä yhteisön tapahtumassa.
- Jotkut kaupungit järjestävät ”monikulttuurisia tapahtumia”. Pyydä päästä esiintymään sellaisen aikana.
- Suunnittele esiintyminen niin, että se on puoleensavetävä, hauska, värikäs ja välttä kaikkea, mikä voisi aiheuttaa kulttuurisia ristiriitoja tämän esityksen aikana (ks. yllä).
- Ole luova ja kekseliäs: yhdistä vaikka laulaminen ja ruokailu.

Mainosmateriaalia laulamisen terveysvaikutuksista

Johtajien ja kaikkien muidenkin, jotka mieltävät yhdessälaulamisprojektia integraatiotyökaluna, on hyvä kerätä argumentteja siitä, miksi laulaminen on täydellinen työkalu prosessissa. Nämä argumentit ovat hyödyllisiä, kun haet rahoitusta, puhut potentiaalisten kuorolaisten vanhempien kanssa tai puhut kuorotoiminnasta medialle.

Monesta analysoimistamme projektista löytyi hyviä syitä sille, miksi laulaminen on hyvä työkalu.¹⁶

On olemassa valtava määrä tutkimustietoa laulamisen hyödyistä yksilölle ja yhteiskunnalle: suorat fyysiset terveydelliset hyödyt, positiiviset vaikutukset yksilön hyvinvointiin, laulamisen ja hyvien arvosanojen korrelaatio,

¹⁵ ks. lähteet

¹⁶ ks. Sing Me In -hankkeen johdanto tämän käsikirjan alussa

kohentuneet taidot, jotka johtavat parantuneeseen sosiaaliseen käyttäytymiseen ja toisten ymmärtämiseen. The European Choral Association – Europa Cantat on ryhtynyt keräämään tietokantaa tutkimustuloksista ja tuo ne kaikkien käyttöön kotisivuillaan www.EuropeanChoralAssociation.org.

1.6 Vastaanottomekanismit

Kun pyritään sitouttamaan uudet laulajat kuoroon, eikä tämä koske vain maahanmuuttajataustaisia laulajia, tärkeintä on, että he tuntevat itsensä tervetulleiksi kuoroon. Varmista, että heillä on hyvä olla ja että muut laulajat huolehtivat heistä ja että kuorosi "vastaanottomekanismit" toimivat. Joitakin neuvoja asiasta on jo annettu aikaisemmin johdannossa ja kohdassa, jossa käsiteltiin kulttuurieroja. Tässä vielä lisää.

Neuvoja ja niksejä

- Kuten muutamassa muussakin tämän luvun aihepiirissä on jo mainittu, molempien osapuolien valmistautuminen eri tilanteisiin on tärkeää: kerro kuorolaisille, miksi haluat rekrytoida uusia laulajia, mikä tavoitteesi on ja miten laulajat voivat valmistautua muuttuneeseen tilanteeseen.
- Kun olemassa olevaan kuoroon tulee uusia laulajia, on erittäin tärkeää keskustella kuorolaisten kanssa siitä, miten toiminta kuorossa saattaa muuttua, jotta uudet laulajat tuntuivat itsensä tervetulleiksi, ja miten vanhojen laulajien täytyy huolehtia uusista, jotta he sitoutuvat kuoroon ja tulevat seuraaviinkin harjoituksiin.
- Luo kahdenkeskisiä kumppanuuksia uusien ja vanhojen laulajien välille. Pyydä muutamia vapaaehtoisia laulajia huolehtimaan uusista. Molemmat osapuolet tuntevat itsensä erityiseksi ja voimaantuneeksi ja haluavat varmistaa, että kaikki menee hyvin.
- Vältä aluksi voimakkaita reaktioita joidenkin kulttuurierojen suhteen (täsmällisyys, säännöllinen osallistuminen). Etsi itsellesi työkaluja siihen, miten kulttuurieroihin voi suhtautua joustavasti, kunnes ryhmä on muotoutunut ja keskustellut säännöstöstään.
- Jaa ruokaa ja juomaa; tämä on mainittu monissa projekteissa hyvänä vastaanottomekanismina. Ruokaa ja juomaa voi jakaa jokaisen harjoituksen alussa, lopussa tai säännöllisin väliajoin ja/tai erityisistä syistä (syntymäpäivät, muut juhlan arvoiset asiat). Jos jokainen laulaja tuo jotain oman kulttuurinsa syötävää harjoituksiin, uteliaisuus, kiinnostus ja ymmärrys muita kulttuureja kohtaan kasvaa. Esimerkkejä tällaisista projekteista ovat Zing Nederland met me (Laula kanssani hollanniksi) Alankomaissa ja Afghan Youth – Voices of Peace Itävallassa.¹⁷ Jotkut lapset jopa sanoivat menneensä kuoroon nimenomaan sen takia, että tauoilla tarjottiin ruokaa ja juomaa.
- Laulajat tuntevat itsensä tervetulleiksi, kun käytetään ihan pieniä eleitä. KIA-kuorossa Norjassa¹⁸ kaikkia laulajia tervehditään kätelemällä tai halaamalla ja heille sanotaan: "Tervetuloa, niin mukavaa nähdä sinua, toivottavasti nähdään ensi viikollakin!" Joitakin laulajia tuetaan erityisesti, heitä muistutetaan harjoituksista tekstiviestillä ja heidän kuljetuksestaan paikalle huolehditaan.
- Aloita harjoitus niin, että jotkut laulavat toisille minkä tahansa laulun, josta pitävät.
- Laita seinälle julisteita, joissa on kaikista tärkeimmät "kuorosanat" paikallisella ja niin monella laulajien kielellä kuin mahdollista. Älä unohda laittaa näkyville sellaisia sanoja ja fraaseja kuin Hei, Näkemiin, Kiitos, Mitä kuuluu? Mikä sinun nimesi on? Olet rakas jne. Kannusta valtaväestötaustaisia laulajia ystävystymään uusien laulajien kanssa, viemään heitä erilaisiin tapahtumiin kuoron ulkopuolella, kutsumaan heitä kylään tms.
- Anna yksittäisille laulajille tehtäviä tai vastualueita, jotka saavat heidät tuntemaan itsensä tärkeiksi.
- Osoita laulajille, että kuorotoimintaan osallistuminen on hauskaa! Jos heillä on hauskaa, he tulevat joka harjoitukseen.
- Järjestä kuorolle sosiaalista toimintaa, jotta he saavat aikaa ja tilaa jutella (rusettiluistelua, grillaamista, jalkapallopelejä tms.).

17 ks. lähteet

18 ks. lähteet

1.7 Juridisia seikkoja

Varsinkin silloin, kun kuoro lähtee matkalle, kuoronjohtajien ja toimihenkilöiden tulee olla tietoisia sellaisista juridisista seikoista, joista heidän ei tarvitsisi välittää, jos kuoro koostuisi pelkästään isäntämaan kansalaisista. Maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret saattavat tarvita viisumin matkustaakseen joihinkin maihin, joihin isäntämaan kansalaiset eivät viisumia tarvitse. Voi olla, etteivät jotkut nuoret pakolaiset edes saa lähteä asuinkaupungistaan.

Kun työskentelet pakolaisten kanssa, ole varovainen verkkokommunikaation kanssa, samoin kuvien ja nimien julkaisemisen kanssa. Pakolaiset saattavat tarvita turvallisen paikan, jossa heidän ei tarvitse pelätä sitä, että heidän kasvonsa tai nimensä ilmestyvät internettiin.

Neuvoja ja niksejä

Lapsilla voi olla eri kansalaisuuksia, ja jotkut voivat olla pakolaisia. Siksi johtajan täytyy tuntea hyvin heidän tilanteensa.

- Mikä kunkin lapsen juridinen status on? Onko jonkun turvapaikkahakemus vielä prosessissa ja onko jotkut jo hyväksytyt maahan pakolaisina? Mikä heidän oleskelulupansa tilanne on? Onko heillä passi tai henkilöllisyystodistus? Ovatko he joidenkin maiden kaksoiskansalaisia? Tarvitsevatko he viisumia siihen maahan, johon kuoro aikoo matkustaa?
- Tee kuorosta laulajien sosiaalinen tukiverkosto. Onko kuorossa joku, tai olisiko jollain kuorolaisella vanhempi, joka voisi auttaa maahanmuuttajataustaisia laulajia ja/tai heidän perheitään juridisten asioiden ja byrokratian kanssa? Voiko joku auttaa juridisten dokumenttien kääntämisessä?
- Vastustaako jonkun vanhemmat tai joku lapsista kuvan ottamista ja kuvien jakamista somessa? (Lupa pitäisi aina kysyä kaikilta, mutta pakolaisten kohdalla asian hoitaminen on erityisen tärkeää, koska heillä voi olla omat syynsä siihen, ettei heitä tunnisteta kuvista verkossa).

Jos joku laulajista ei pääse mukaan kuoromatalle juridisesta (tai taloudellisesta) syystä, huomioi heitä kuorossa hiukan enemmän, anna heille erityistehtäviä ja huolehdi siitä, että he tuntevat olevansa osa kuoroa varsinkin sen jälkeen, kun kuoro palaa matkalta tai retkeltä.

Johtajien tulisi myös tutustua niihin erityisolosuhteisiin, joita syntyy työskentelystä alaikäisten kanssa (Tämä ei koske vain maahanmuuttajia).

- Alaikäiset saattavat tarvita vanhempiensa luvan lähteä harjoitustilasta, osallistua retkille ja muihin kuorotoiminnan ulkopuolisiin aktiviteetteihin.
- Johtaja saattaa joutua pyytämään muita aikuisia tulemaan mukaan kuoron retkille tai matkoille, jotta laissa määrätty lapsi-aikuisen-suhde täyttyy.
- Joissain maissa lasten kanssa työskenteleviltä aikuisilta vaaditaan todistus siitä, että heillä ei ole seksuaalirikostaustaa.

Marina Velásquez

2. Ohjelmisto ja kuoronjohtajan rooli

2.1 Ohjelmistovalinnat

Ohjelmistokysymyksissä kuoroilla, joissa laulaa nuoria maahanmuuttajia, on erilaisia vaihtoehtoja. Olemme analysoimistamme projekteista keränneet seuraavanlaisia lähestymistapoja:

- Ei mitään eroja ohjelmistovalinnoissa verrattuna muihin kuoroihin.
- Valitaan neutraalia ohjelmistoa, joka ei varsinaisesti kuulu mihinkään kuorossa edustettuun kulttuuriin.
- *Lauletaan esimerkiksi amerikkalaista popmusiikkia tai afrikkalaista musiikkia. Saksalaisessa julkaisussa "Chormusik und Migrationsgesellschaft"* (ks. lähteet) Dorothee Barth kirjoittaa artikkelissaan "Singen, Chorkultur, Migrationsgesellschaft und die allgemeinbildende Schule" seuraavasti:

*"Kuoromusiikki voi vaikuttaa oleellisesti menestyksekkääseen maahanmuuttajayhteisöön. Ihmiset kaikkialla maailmassa laulavat, ja varsinkin afrikkalainen ja latinalaisamerikkalainen kuoromusiikki sekä gospelmusiikki USA:sta ovat nuorten laulajien suosikkeja. Näistä tyylilajeista voi löytyä yhteinen pohja maahanmuuttajien kanssa. Tässä mielessä "maailmanmusiikki" voi olla avain myös kuorotoimintaan koulun ulkopuolella. Avain musiikkiin ja musiikintekemiseen – avain, jolla löydetään yhteisiä tekijöitä ja jolla luodaan yhteyksiä maahanmuuttajataustojen ja maahanmuuttotarinoiden välillä."*¹⁹

- Isäntämaalaisen ohjelmiston käyttö voi vaikuttaa kielenoppimiseen. (Ks. esim. Barn Synger – Bydel Gamle Oslo,

19 "Darüber hinaus kann die Chormusik aber noch einen spezifischen – gesellschaftlich relevanten – Beitrag für eine gelingende Migrationsgesellschaft leisten: Denn tatsächlich wird auf der ganzen Welt gesungen; und gerade Chormusik aus Afrika, Lateinamerika oder Gospelmusik aus den USA ist bei den hiesigen Jugendlichen ausgesprochen beliebt. Auch können hier schnell gemeinsame musikalische Schnittstellen mit Migrant/innen gefunden werden. Insofern könnte die »Musik der Welt« auch ein Schlüssel für die außerschulische Chorarbeit sein. Ein Schlüssel, im Medium der Musik und der musikalischen Tätigkeit, Gemeinsamkeiten zu entdecken und Verbindung zu schaffen jenseits aller Migrationshintergründe und Einwanderungsgeschichten"

Norja, integraatioprojekti, joka keskittyi maahanmuuttajalapsiin. Kuorossa käytetään ohjelmistona perinteisiä norjalaisia lastenlauluja ja norjalaisille tyypillisiä onnittelulauluja. Toinen vastaava projekti on Barn Synger – Bydel Åstad, Norja.²⁰ Muitakin vastaavia projekteja on käynnissä, ks. kohta 2.2 alla.)

- Lauletaan lauluja kuorolaisten kotikulttuureista. Tämä on tavallista kaksikulttuurisissa kuoroissa (esim. Adiyaman Refugee Children's Choir Turkissa²¹, jossa lauletaan arabiaksi ja turkiksi), mutta näin voidaan tehdä myös monikulttuurisissa kuoroissa. Joissain kuoroissa pyritään tietoisesti laulamaan kaikilla kuorolaisten kielillä, jotkut kuorot ovat jopa kirjanneet tavoitteen sääntöihinsä (esim. MultiKultiChor Bonn, ks. lähteet).

Neuvoja ja niksejä

Neutraali ohjelmisto

- Vaikka kuoroissa lauletaan paljon pop-kappaleita, muista, etteivät ne kuitenkaan ole kaikille tuttuja. Ei ole olemassa "globaalia ohjelmistoa" tai lauluja, jotka kaikki tuntevat. Edes onnittelulaulua Paljon onnea vaan (Happy Birthday) ei tunneta kaikkialla maailmassa. Ja vaikka amerikkalainen popmusiikki on Länsi-Euroopassa kaikille tuttua, juuri maahan saapuneelle ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajalle se saattaa olla täysin outoa. Ne nuoret maahanmuuttajat, jotka ovat asuneet Länsi-Euroopassa jo vuosia, samoin kuin toisen ja kolmannen sukupolven maahanmuuttajat, voivat tietenkin tuntea tyyliä, ja heille on saattanut jopa kehittyä samanlainen musiikkimaku kuin samanikäisillä valtaväestön nuorilla.
- Tässä kontekstissa "ongelma" useimmiten on, että nämä laulut tuntuvat "toimivan hyvin". Oli tilanne mikä tahansa, Anthony Heidweillerin projektissaan "Vocal Statements"²² yleismaailmalliseksi kutsuman ohjelmiston käyttäminen saattaa auttaa sinut popin laulamisen pakosta. Heidweiller uskoo, että monikulttuurisissa kuoroissa kannattaa käyttää yleismaailmallisia lauluja, joiden tekstit merkitsevät jotakin erityistä laulaville nuorille. Hänen mielestään laulajien täytyy laulua laulaessaan tuntea, että juuri tämä laulu on niin tärkeä, että se täytyy laulaa, ja sen viesti sellainen, että se on pakko saada kommunikoitua kaikille. Hänen mielestään myös johtajan täytyy uskoa ohjelmistoonsa ja olla sitoutunut siihen tunnetasolla. Johtajan täytyy tuntea, että ohjelmisto todellakin toimii kuorossa, eikä sitä tehdä vain siksi, että joku on sanonut, että se saattaisi toimia. Kun käytät "yleismaailmallista" ohjelmistoa, vältty myös "kulttuurikolonialismilta" (joka saattaa olla vaarana, jos lauletaan vain länsieurooppalaista ohjelmistoa). Siten se, että valitset ohjelmistoon lauluja kaikista laulajien kulttuureista, saattaa olla hyvä ratkaisu, mutta siinä on omat vaaransa. Joku kulttuuri saattaa olla enemmän esillä kuin joku toinen, ja vähemmän esillä olevan kulttuurin edustajat saattavat tuntea itsensä ulkopuolisiksi.

Monikulttuurinen ohjelmisto

- Yleisin kysymys tämän hankkeen tarvekartoituksessa oli: Mistä löytyy helposti laulettavaa ohjelmistoa laulajien kotimaista? Jotkut kuoronjohtajat, kuten berliiniläinen Michael Betzner Brand Hoffnungschorista,²³ sovittavat laulajien tuntemia melodioita kuorolle, mutta kaikissa kuoroissa tämä ei ole mahdollista.
- Tässä kohtaa Sing Me In: Ohjelmisto-opas voi olla hyödyllinen. Opas on ladattavissa ilmaiseksi hankkeen kotisivulta www.SingMeln.eu. Ohjelmisto-oppaassa on esimerkinuotteja, vinkkejä erimaalaisten ohjelmistojen löytämiseksi ja viittaus Musica-tietokantaan, josta voi etsiä kuorolleen sopivia nuotteja.
- Joskus kaksi- tai monikulttuurisissa kuoroissa voi olla vaikeaa opettaa lauluja kaikilla kielillä koko kuorolle. Joissain projekteissa jotkut laulut laulaa vain osa kuorosta muille kuorolaisille. Esimerkiksi norjalaisessa projektissa "Marching band, choir and concerts Nesna"²⁴ tuotiin yhteen paikallisia soitinyhtyeitä ja maahanmuuttajia. Projektin ohjelmistossa oli sekä norjalaisia että arabialaisia kappaleita, ja lapset saivat laulaa niitä toisilleen. Toinen esimerkki on belgialainen "Crossing Music"²⁵. Kerää lauluja (helppoja lauluja, lastenlauluja, kansanlauluja) maahanmuuttajilta pyytämällä kouluja ja yhteisöjä auttamaan yksinkertaisten älypuhelimilla tehtävien äänitysten tekemisessä. Pyydä sitten jotain säveltäjää tai sovittajaa sovittamaan laulut tarvitsemallesi kuoromuodolle. Tällä tavoin saat samalla ääntämishjeetkin.
- On olemassa paljon erilaisia tapoja löytää lauluja tietyistä kulttuureista: ota esimerkiksi yhteyttä maahanmuuttajakuoroihin. Joidenkin maahanmuuttajakuorojen tavoitteena ei ole tuoda yhteen paikallisia ja

²⁰ ks. lähteet

²¹ ks. lähteet

²² ks. lähteet

²³ ks. lähteet

²⁴ ks. lähteet

²⁵ ks. lähteet

maahanmuuttajataustaisia laulajia, mutta kuorosta saattaa saada käyttökelpoisia lauluja, ääntämisohjeita ja vastaavaa. Tällaisia kuoroja ovat esimerkiksi Nesrin Karabağ Turkish Art Music Choir ja useat turkkilaiset kuorot Saksassa ja Iossa-Britanniassa.²⁶ Ottamalla yhteyttä eri maiden lähetystöihin, konsulaatteihin ja maahanmuuttajien kulttuuriyhdistyksiin saatat löytää kiinnostavia laululähteitä.

- Kuten HOPE-projektissa²⁷ Norjassa tehtiin, osallista paikallisia "tähtiä" ja musiikkipersoonia. HOPE:ssa työskenneltiin mm. yhdessä Music Freetown -muusikko Abazar Hamidin kanssa.
- Yhdistä projektiisi perinteistä laulua ja tanssia. Norjalainen "Fargespill"-projekti²⁸ keskittyi siihen mitä tapahtuu, kun erilaisuudet kohtaavat perinnesävelin ja kansantanssin puitteissa.
- Saattaa olla vaikeata saada kaikki laulamaan kaikilla kielillä. Anthony Heideggerin "Vocal Statements"-projektista²⁹ ehdottaakin, että laulaisitte yhdessä vanhempien ja lasten kanssa, kysyisitte heiltä, mitä he haluaisivat laulaa. Laulujen välissä kuoro lauloi aina kuoron tunnuslaulun yhdessä hollanniksi, ikään kuin siltana laulusta toiseen.

Joissain tapauksissa sakraaliohjelmistosta voi tulla ongelma

Tässä muutamia ohjeita johtajille:

- Älä laulata kuorollasi sakraaliohjelmiä ollenkaan.
- Laulakaa sakraaliohjelmiä vain isäntämaan juhlapäiviin liittyvissä tilanteissa. Selitä kuorolle, miksi nämä perinteet ovat tärkeitä osalle laulajista, heidän ystävilleen ja perheilleen (monessa projektissa kävi ilmi, että uskonnollisten laulujen laulaminen ei ole ongelma ja että kuorot pitävät esimerkiksi joulukonsertteja yms.). Kaikki tietenkin riippuu siitä, mistä maista laulajat ovat kotoisin ja kuinka uskonnollisia he ovat.
- Laulakaa eri uskontokuntien lauluja – ks. Antakya Civilizations Choir / Turkey.³⁰ Tässä kuorossa laulaa ihmisiä kolmesta suurimmasta monoteistisestä uskontokunnasta, ja he korostavat suvaitsevaisuutta elämäntapana. Kuoro oli ehdolla Nobelin rauhanpalkinnon saajaksi vuonna 2012.

Laulaminen on kivaa!

- Kaikkein tärkeintä on valita ohjelmiä, jota on hauska laulaa.
- Mieti, olisiko hyödyllistä ottaa kuorolaiset mukaan tekemään ohjelmistovalintoja.
- Katso Sing Me In: Ohjelmisto-oppaasta vinkkejä ja muita lähteitä (vain englanniksi).

2.2 Ohjelmisto kielen oppimisen tukena

Kuten aikaisemmin on mainittu, monissa nuorille maahanmuuttajille tarkoitetuissa hankkeissa, varsinkin hankkeissa, joiden kohderyhmänä on nuoret pakolaiset, käytetään yhdessä laulamista paikallisen/ten kielen/ten oppimisen tukena. Joissain maissa pakolaiset kerätään ensin ryhmiin, joissa keskitytään intensiivisesti kielen oppimiseen, ennen kuin heidät siirretään normaaleihin luokkiin. Siksi on tehty ja tehdään materiaalia, jossa laulamista käytetään kielen oppimisen tukena. Saksassa Chorverband Nordrhein-Westfalen tukee projektia, joka laatii laulukirjaa nimeltä "Lieder zum ankommen" (saapumislauluja). Kirjaan tulee 75-80 laulua ja didaktiset ohjeet kuinka lauluja voi käyttää, kuinka selittää laulujen sisällöt, kuinka käsitellä tietyt kulttuurikysymykset jne. Vaikka kirja onkin tarkoitettu käytettäväksi kouluympäristössä, on se myös tarkoitettu avuksi ihmisille, jotka työskentelevät pakolaisten parissa tai muissa monikulttuurisissa ympäristöissä.

Neuvoja ja niksejä

Hankkeen kuvaus voidaan esittää vihjeinä:

- Melodioitten ja tekstien täytyy olla helppoja.
- Lauluissa käytetyn sanaston täytyy sopia nuorten maahanmuuttajien tarpeisiin.
- Laulujen kieli- ja lauseopillisen rakenteen tulee olla oikeellinen.
- Laulukirja on rakennettu sanastoryhmien mukaan (vaatteet, värit, harrastukset jne.) ja laulaminen on aina liitetty liikkumiseen.

Yleisesti ottaen lastenlaulut ja laululeikit voivat olla käyttökelpoisia, varsinkin jos maahanmuuttajalaulajat ovat

26 ks. lähteet

27 ks. lähteet

28 ks. lähteet

29 ks. lähteet

30 ks. lähteet

suhteellisen nuoria tai jos ryhmässä on paljon maahanmuuttajia.

2.3 Kuoronjohtajan rooli

Anthony Heidweiller "Vocal Statements" -projektista³¹ kertoi meille, mitä he yleensä odottavat opettajilta ja kuoronjohtajilta, joita kutsuvat työskentelemään hankkeessa. Nämä kuvaukset voivat olla hyödyllisiä myös kuoronjohtajille, jotka ovat aloittelemassa projektia monikulttuuristen kuorojen kanssa tai joilla on suuria maahanmuuttajaryhmiä kuorossaan.

- Musikaaliset taidot eivät aina ole ne tärkeimmät taidot näissä projekteissa. Johtajan täytyy olla myös emotionaalisesti sitoutunut projektiin. Johtajalla täytyy olla henkilökohtainen syy sille, miksi hän haluaa työskennellä nuorten maahanmuuttajien kanssa ja laulaa heidän kanssaan.
 - On tärkeää, että johtaja tekee työtään ilolla!
 - Viimeisimpänä mutta ei vähäisimpänä: etsi projektiisi maahanmuuttajataustaisia kuoronjohtajia, avustajia ja soittajia. Laulajiesi on helpompi samaistua heihin, ja luottamuksen rakentaminen on helpompaa: "Hän on yksi meistä, hän tietää miltä meistä tuntuu." Näille hankkeille olisi hyödyksi, jos maahanmuuttajataustaisten kuoronjohtajien määrä kasvaisi. (AMJ-projektissa "Chormusik und MigrationsGesellschaft", jota lainattiin luvun johdannossa, tultiin siihen lopputulemaan, että monessa projektissa olisi varaa parantaa tässä asiassa.³²)
- Löysimme muitakin huomioita johtajista. Niistä tärkeimpiä olivat, että johtajien tulee olla henkilökohtaisesti kiinnostuneita työstä maahanmuuttajien kanssa ja että heidän täytyy olla kärsivällisyyden perikuvia.

31 ks. lähteet

32 Lue lisää: [Chormusik und Migrations-Gesellschaft](#), ks. lähteet

3. Lopuksi – Louisin tarina

”Louis jäi itse henkiin Ruandan kansanmurhasta, mutta menetti koko perheensä. Hän pakeni maasta ja päätyi Norjaan. Elämä oli kovaa, ja hän oli yksinäinen. Jonkin aikaa maassa oleskeltuaan Louis liittyi monikulttuuriseen kuoroon. Kuoro muutti kaiken, Louis kertoo. Elämästä tuli taas merkityksellistä, kun oli jotain, jota odottaa – kuoron harjoitukset viikoittain. Louisia pyydettiin opettamaan laulu kotimaastaan muille kuorolaisille. Laulusta tuli hyvin suosittu kuorolaisten keskuudessa. Louisia pyydettiin myös laulamaan soolo-osuuksia. Louis alkoi nähdä itsensä muunakin kuin pakolaisena – kuorolaisena ja solistina – ihmisenä, jolla oli jotain annettavaa. Yhdessä ystäviensä kanssa laulaminen antoi hänelle voimaa. Kuorosta tuli hänen uusi perheensä. Kuoro auttoi häntä integroitumaan uuteen kotimaahansa ja saavuttamaan paremman elämän.

Mitä Louisin tarina kertoo meille (...)?

Kuorolaulussa on kysymys yhteistyöstä, yhteisöstä ja yhdessä olemisesta. Kuorossa syntyy ystävyyssuhteita ja uusia verkostoja. Kuorosta voi tulla sosiaalinen keskiö, joka ehkäisee eristäytymistä ja yksinäisyyttä (...). Kuorosta voi tulla paikka, johon hän tuntee kuuluvansa ja jonne häntä odotetaan saapuvaksi – yksinkertaisesti sanottuna kuorosta tulee hänen uusi perheensä. (...)

Kuorossa jokainen laulaja vaikuttaa yhteiseen sointiin. Jokainen oppii uusia lauluja ja kehittää taitojaan laulajana. Kuorolaulu antaa laulajalle taituruuden kokemuksen, mikä edelleen parantaa laulajan itsetuntoa ja tunnetta siitä, että on yhteisölle tärkeä ja voi antaa omista taidoistaan muille. (...)

Louisin kuorossa laulaa sekä norjalaisia että muunmaalaisia. Kaikkia tervehditään kättelemällä tai halaamalla ja heille sanotaan: ”Tervetuloa, niin mukavaa nähdä ja toivon näkeväni sinut taas ensi viikolla!” Joidenkin laulajien osallistumista tuetaan enemmänkin, heille lähetetään muistutustekstiviestejä ja heille tarjotaan kyytejä kuoron harjoituksiin.

Harjoituksissa tauot tarjoavat mahdollisuuden sosiaaliseen kanssakäymiseen. Lisäksi kuoro voi kokoontua yhteen harjoitusten ulkopuolellakin esimerkiksi syömään yhdessä tai katsomaan jalkapallo-ottelua. Kuoron harjoitukset ovat rentoja. Harjoitukset eivät aina ala määrättyyn aikaan, ja laulajat eivät aina lähde heti kotiin harjoitusten

päätyttyä. Kuorossa ei pidetä kirjaa laulajista, mikä tarkoittaa sitä, että laulajat tulevat ja menevät miten haluavat. Kuoronjohtajat pyrkivät puhumaan yksinkertaista norjaa, jotta uudetkin laulajat ymmärtäisivät annetut ohjeet.

Kuka tahansa voi liittyä kuoroon. Kuoron filosofia on, että kaikki osaavat laulaa – kyse on vain ajasta ja harjoittelusta. On tärkeämpää laulaa voimaantuneena kuin kauniisti. Virheet sallitaan ja harjoituksissa nauretaan paljon.

Kuorossa lauletaan helppoja 3-äänisiä sovituksia. Nuotteja ei koskaan käytetä, mutta stemmojen äänitteitä on tarjolla verkossa kotona harjoittelemista varten. Koska laulajien vaihtuvuus on suuri, jokaisessa stemmassa tarvitaan muutama säännöllisesti harjoituksissa käyvä tukilaulaja.

Louisin kuoronjohtaja kiteyttää kuoron toimintafilosofian seuraavasti: "Yhdessä olemista, jossa kaikilla on sama merkitys ja jossa kaikki ovat tasavertaisia ja kaikki otetaan vastaan ystävällisesti ja tasavertaisesti; tätä kuorossa laulaminen on." Kun kuoro toimii vieraanvaraisesti sekä musikaalisesti että sosiaalisesti, voi se antaa jäsenelleen arvokkaan yhteisöllisyyden kokemuksen ja tunteen sekä voimaannuttaa hänet ja antaa hänen elämälleen uuden merkityksen.³³

Anne Haugland Balsnes, Norja³⁴

33 Käännös: Olav Øyehaug Opsvik (Norjan lapsi- ja nuorisokuoroliitto, Ung i Kor).

34 Anne Haugland Balsnes (synt. 1969) on musiikin professori ja tutkimuspäällikkö Agderin yliopistossa ja Ansgar University Collegessa Kristiansandissa Norjassa. Hän on myös kuoronjohtaja ja laulaja. Balsnes tutki KIA Multicultural Gospel Choirin (The KIA Choir) toimintaa Kristiansandissa Norjassa keväällä 2012. Kuoro on osa KIA:n (kristillinen kulttuurienvälinen toiminta) toimintaa. Tutkimus perustui osallistujien havainnointiin ja haastatteluihin ja keskittyi pakolaistaustaisiin laulajiin. Balsnes haastatteli kahta kuoronjohtajaa ja viittä laulajaa. Yksi haastatelluista laulajista oli Louis, jonka tarina kerrottiin tässä.

4. Liite – Lähdeviitteet

“Sing Me In” -hanke aloitettiin Saksan Nuorisokuoroliiton Arbeitskreis Musik in der Jugend -projektin innoittamana (AMJ), joka on määrittänyt maahanmuuttajien prosentuaalisen määrän saksalaisissa lapsi- ja nuorisokuoroissa: Chormusik und Migrations-Gesellschaft.³⁵

Hankkeemme aikana saimme selville, että myös Viron kulttuuriministeriö oli tehnyt vastaavan tutkimuksen Viron Lauluhlien osanottajakuorojen keskuudessa vuonna 2017. He saivat selville, että mukana oli 35 kuoroa, jossa lauloi venäjänkielisiä laulajia, mikä oli vain 4 % osallistujakuorojen määrästä. Se ei korreloinut lainkaan venäjänkielisen väestön määrän kanssa. 30 % Viron väestöstä on venäjänkielistä. Ministeriö päätti tulosten perusteella, että toimenpiteitä venäjänkielisten kuorojen ja laulajien osallistumisen lisäämiseksi täytyy tehdä.

“Sing Me In” -hankkeen aikana keräsimme tietoa ja esimerkkejä siitä, miten yhdessä laulamista käytettiin/käytetään työkaluna (nuorten) maahanmuuttajien integraatioprosessissa. Monet neuvoista ja nikseistä on kerätty näistä esimerkkiprojekteista, jotka osin onnistuivat ja joista voidaan puhua hyvinä käytänteinä. Joissakin projekteissa kohdattiin haasteita, joista voimme ottaa oppia, ja joitakin voidaan pitää epäonnistuneina.

Tätä käsikirjaa varten tarkastelimme tietoisesti kuoroja, jotka toimivat koulujen ja pakolaiskeskusten ulkopuolella, toisin sanoen jo olemassa olevia kuoroja, joissa on maahanmuuttajataustaisia laulajia, ja kaksi- tai monikulttuurisia kuoroja, joiden tarkoituksena on saattaa yhteen maahanmuuttajia ja valtaväestöä. Kaikki esimerkit eivät kuitenkaan koske vain lapsi- ja nuorisokuoroja, koska osa neuvoista, nikseistä ja haasteista ovat samoja työskenneltiin sitten lapsi-, nuoriso- tai aikuiskuorojen kanssa. Uskomme, että ne ovat hyviä esimerkkejä eri tilanteista ja voivat toimia kuoroille inspiraationa.

³⁵ Lue lisää: <http://www.amj-musik.de/cum>

Tässä käsikirjassa mainitut hankkeet aakkosjärjestyksessä

Afghan Youth- Voices of Peace

Itävalta, <https://www.youtube.com/watch?v=0mn6rJLmGcl>

Kiinnostava esimerkki kaksikulttuurisesta kuorosta – afganistanilaisia ja itävaltalaisia laulajia, toimii Itävallassa ja johtajana on taiwanilainen muusikko.

Antakya Civilizations Choir

Turkki. Tässä kuorossa laulaa ihmisiä kolmesta suurimmasta monoteistisestä uskontokunnasta. Suvaitsevaisuus elämäntapana on kuorolaisille hyvin tärkeitä. Kuoro oli ehdolla Nobelin rauhanpalkinnon saajaksi vuonna 2012.

Barn Synger – Bydel Gamle Oslo and Barn Synger – Bydel Årstad

Norja, Ung I korin (<http://ungikor.no/>) integraatioprojekteja, jotka oli suunnattu maahanmuuttajalapsille. Kuoroissa käytettiin perinteisiä norjalaisia lastenlauluja ja norjalaisille tyypillisiä onnittelulaulua, jotka edistävät integraatiota. Projektin aikana kohdattiin monia tässä käsikirjassa mainittuja haasteita (muslimivanhempien vakuuttaminen siitä, ettei laulamissa ole mitään pahaa, taloudellisesti huonossa asemassa olevien laulajien haasteet, pitkäjänteinen rahoitus).

Crossing Music

Belgia, <http://www.focuswvtv.be/nieuws/muziekproject-crossing-music-uit-oostende-wint-koningin-mathildeprijs-2017>

Tässä belgialaisessa projektissa kerättiin koulujen ja yhteisöjen avulla helppoja lauluja maahanmuuttajilta.

Fargespill

Norja, <http://fargespill.no/in-english>

Kuorossa keskityttiin siihen mitä tapahtuu, kun kulttuuriset eroavaisuudet kohtaavat perinteisen musiikin ja tanssin kautta.

Hoffnungschor

Saksa, <https://www.facebook.com/Hoffnungschor>

Kiinnostava esimerkki maahanmuuttajakuorosta, johon sen syyrialainen johtaja päätti eräänä päivänä integroida saksalaisia laulajia ja tehdä kuorosta kaksikulttuurisen kuoron. Täten tämä kuoro on esimerkki vastakkaisesta integraatioprosessista: maahanmuuttajakuoro, joka toivottaa tervetulleeksi paikalliset laulajat.

<https://www.youtube.com/shared?ci=Q4vbBbu9Aec> / <https://www.youtube.com/shared?ci=cROmDY-N8-U>

HOPE - Multicultural choir Harstad

Norja, <http://www.krafttakforsang.no/>

Paikallisten pakolaisten, maahanmuuttajien ja norjalaisten laulajien kuoro. Kuoro, joka toimii tärkeänä kohtaamispaikkana integraatioprosessissa, kielen oppimisessa ja kulttuurinvaihdossa. Mainitsemme kuoron käsikirjassa, koska se onnistuu erinomaisesti paikallisten ryhmien ja instanssien sekä maahanmuuttajien yhdistäjänä.

Kamarikuoro Galerie

Suomi, -177094942442126

Kuoro, jossa laulaa ihmisiä monista maista (esimerkki "normaalista" kuorosta, joka toimii monikulttuurisella asuinalueella). Kuoron tavoitteena ei erityisesti ole väestöryhmien integraatio.

KIA choir

Norja, <http://kianorge.no/gospelkor/>

Tästä kuorosta kerroimme pariinkin otteeseen siksi, että kuoron tarkoituksena on laulamalla helpottaa maahanmuuttajien inklusiota.

Marching band, choir and concerts Nesna

Norja, www.korpsnett.no.

[Esimerkki projektista, jossa lapset laulavat toisilleen eikä vain yhdessä \(norjalaiset lapset lauloivat arabialaisille lapsille ja päinvastoin\).](#)

<https://www.facebook.com/Chamber-Choir-Gallerie>

Mosaik

Norja, <https://www.volda.kommune.no/kulturskolen>

Mosaik-projekti on hyvä esimerkki siitä, miten paikalliset yhdistivät voimansa edistääkseen integraatiota ja kulttuurivaihtoa pakolaisten, maahanmuuttajien ja norjalaisten välillä.

MultiKultiChor Bonn

Saksa, www.multikultichor.de

MultiKultiChor Bonn on monikulttuurinen kuoro, joka perustettiin Bonnin kaupungin tuella. Kuoron tavoitteena oli helpottaa maahanmuuttajien sopeutumista maahan. Maahanmuuttajat tapasivat saksalaisia ja lauloivat heidän kanssaan. Kuoro on esimerkki aikuiskuoron toiminnasta, mutta myös siitä, miten erilaisten kulttuurien tuominen yhteen kuorossa ja kaikkien laulajien kotikulttuurien laulujen laulaminen voidaan laittaa jopa kuoron sääntöihin.

Turkkilaiset kuorot Turkin ulkopuolella

- Nesrin Karabağ Turkish Art Music Choir / Germany
- London Turkish Music Choir / UK
- Köln Turkish Music Choir / Germany - <http://tuerkischerchor.de/tr/>
- Leverkusen Turkish Music Society / Germany

Nämä kuorot ovat kaikki esimerkkejä ei niinkään kaksi- tai yksikulttuurisista kuoroista vaan kuoroista, jotka keräävät laulajansa kaikista mahdollisista kulttuureista ympärillään. Näiden kuorojen rooli integraatioprosessissa ei ehkä ole niin ilmiselvää kuin muiden mainittujen kuorojen, mutta kuten mainittua, ne voivat toimia uudessa kotimaassaan oman kulttuurinsa lähettiläinä ja apuna paikallisille kuoroille, jotka etsivät turkkilaista ohjelmistoa.

Polyphonica

Kreikka, <https://www.youtube.com/watch?v=NdyMe64pr0>

Hyvä esimerkki onnistuneesta monikulttuurisesta lapsikuoroprojektista.

SCIC Choirs

Katalonia (Espanja) – Katalonia on vastaanottanut miljoona maahanmuuttajaa seitsenmiljoonaiseen väestönsä viime vuosikymmenien aikana. Katalonian lapsikuorojärjestö (SCIC) integroi uuden väestönsä kuoroihinsa, samoin teki koululaitos. Järjestö teetti myös tilausteoksia kuoroilleen, mm. kantaatin lapsikuorolle ja puupuhallinkvartetille (huilu-oboe-klarineti-fagotti), jonka aiheena oli inkluusio ja jonka nimi oli La Ciutat i la lluna (Kaupunki ja kuu). Poire Vallvé sävelsi kappaleen Rafel Simón tekstiin ja tarinaan.

Kauneimmat joululaulut -projekti

Suomi, <http://www.sastamalanseurakunta.fi/>

Tämän projektin tarkoituksena oli opettaa maahanmuuttajille paikallista kulttuuria ja perinteitä laulamalla yhdessä kansainvälisiä ja paikallisia joululauluja eri kielillä. Yhteislaulutilaisuuksiin osallistui maahanmuuttajia, joiden mielestä uskonnollisen ohjelmiston laulaminen ei ollut ongelmallista. Heitä ei ollut kovin monta, joten voimme päätellä, että joillekin kristillisessä kirkossa laulaminen saattoi olla este osallistumiselle.

Vocal Statements

Alankomaat, <http://www.operamakers.nl>

Tämä on esimerkki nuorisokuoroprojektista, jossa oli alaprojekti "Kinderen Ouders Zingen op school", jossa lapset ja vanhemmat työskentelivät yhdessä.

Zing Nederlands met me (Sing Dutch with me)

Alankomaat, <https://www.facebook.com/ZingNederlandsMetMe>

[Tämä projekti on hyvä esimerkki siitä, miten kuoro voi toimia kielen oppimisen tukena. Tässä projektissa mainittiin myös se, että ruoan ja juoman tarjoaminen kuoron harjoituksissa saa kuorolaiset tuntemaan itsensä tervetulleiksi.](#)

Video: <http://www.nhnieuws.nl/nieuws/188612/paradiso-organiseert-bijzondere-taal cursus-voor-vluchtelingen>